

Länsstyrelsen
i Jönköpings län

Meddelande nr 2012:23

Behovsutredning för tillsyn enligt miljöbalken

År 2012-2014

■ Behovsutredning för tillsyn
enligt miljöbalken

2012-2014

Meddelande nr 2012:23
Referens Henrik Dinkel, Utvecklingsavdelningen, 2012
Kontaktperson Henrik Dinkel, Länsstyrelsen i Jönköpings län,
Direkttelefon 036-39 54 21, e-post henrik.dinkel@lansstyrelsen.se
Webbplats www.lansstyrelsen.se/jonkoping

ISSN 1101-9425
ISRN LSTY-F-M—12/23--SE
Tryckt på Länsstyrelsen, Jönköping 2012
Miljö och återvinning Rapporten är tryckt på miljömärkt papper.

© Länsstyrelsen i Jönköpings län 2012

Innehållsförteckning

Sammanfattning	7
Natur- och kulturmiljöer	7
Miljöfarlig verksamhet, torvkoncessioner, Seveso, vattenskyddsområden och vattentjänster	7
Förorenad mark	8
Vattenverksamhet.....	9
1. Tillsyn – begreppsförklaring.....	10
1.1 Förebyggande och främjande tillsyn	10
1.2 Granskande och kontrollerande tillsyn.....	11
1.3 Tillsynsvägledning	11
1.4 Hur beskrivs behovet av tillsyn?	11
1.5 Samverkan.....	12
1.6 Vilka resurser kräver tillsynen?	12
1.7 Organisation för tillsyn på Länsstyrelsen	12
1.8 Avgränsning av behovsutredningen	13
2. Beskrivning av förekommande verksamheter och förutsättningar	13
2.1 Beskrivning av Jönköpings län	13
2.2 Natur- och kulturmiljöer	14
2.3 Miljöfarlig verksamhet.....	15
2.4 Förorenad mark	17
2.5 Vattenverksamhet.....	18
3 Behov av tillsyn.....	20
3.1 Natur- och kulturmiljöer.....	20
3.2 Miljöfarlig verksamhet, Lagen om vissa torvfyndigheter, SEVESO, Lagen om allmänna vattentjänster	21
Miljöfarlig verksamhet (555)	21
Sevesotillsyn (456)	23
Tillsyn allmänna vattentjänster (5632)	23
Tillsyn över lagen om vissa torvfyndigheter (543).....	23
Tillsyn av vattenskyddsområden (5160-5161).....	23
3.3 Förorenad mark	25
Tillsyn pågående och nedlagda verksamheter (5751, 5752, 5754, 5755, 505)	25
Tillsyn exploatering (5753).....	26
Tillsyn bidragsobjekt (5752).....	26
Ansvarsutredningar (5754)	26
Miljöriskområde (5710)	26
Prövning av EBH-åtgärd/prövning MFV med EBH-fokus (5711).....	26
Möten och annat erfarenhetsutbyte tillsyn (5010, 5750, 5770, 579).....	26
Förebyggande och allmän information eller vägledning (343, 402, 5250, 5310, 5351, 5750).....	27
Regionala Programmet, Ansökan om bidrag och Redovisning av utfört arbete (5775) .	27
Översyn av tillsynsmyndighet och delegering av objekt (504)	27
Sammanfattning av tillsynsbehov.....	27
3.4 Vattenverksamhet.....	28
3.5 Sammanställt behov av tillsynsarbete för hela länsstyrelsen.....	30
4. Diskussion- samlad bedömning av tillsynsbehovet för Miljöbalken.....	31

4.1 Nuvarande resurser i förhållande till det identifierade behovet	31
4.1.1 Natur- och kulturmiljöer	31
4.1.2 Miljöfarlig verksamhet.....	33
4.1.3 Förorenad mark	34
4.1.4 Vattenverksamhet.....	34
4.2 Kompetens i förhållande till behovet	37
4.2.1 Natur- och kulturmiljöer	37
4.2.2 Miljöfarlig verksamhet.....	37
4.2.3 Förorenad mark	37
4.2.4 Vattenverksamhet.....	37

Bilagor

1. Förteckning över tillsynsobjekt
2. Dammar
3. Prioriteringslista Jönköpings län 2012
4. Problemområden

Sammanfattning

Natur- och kulturmiljöer

Länsstyrelsens tillsyn enligt miljöbalken när det gäller den landbaserade tillsynen hanterar ca 335 särskilt utpekade objekt samt ett okänt antal generella biotopskyddsområden och affärer som kan tänkas handla med förbjudna arter enligt 9 § artskyddsförordningen. Till detta läggs alla ärenden om samråd enligt 12 kap. 6 § miljöbalken och områden som tas ur jordbruksproduktion.

Länsstyrelsen bedömer att behovet av tillsyn när det gäller att kontrollera beslut om dispenser/tillstånd främst gäller där det beslutats om en dispens och den har villkorats samt där ansökan avslagits. Länsstyrelsen bedömer att de ärenden som fått dispens utan villkor har en bra egenkontroll.

Länsstyrelsens tillsyn enligt miljöbalken när det gäller den landbaserade naturvården ligger i dagsläget på 0,11 årsarbetskrafter (åa). Den huvudsakliga tillsynen är händelsestyrd. Behovet av tillsyn bedöms till knappt en åa för att klara tillsynen för det som inträffar under föregående år, samt en engångsinsats av ca 0,5 åa för att kontrollera beslut om dispenser/tillstånd under perioden 1999-2009. Det är således knappt en årsarbetskraft som saknas för att tillgodose behovet. En viss del av denna skulle kunna lösas genom prioriteringar av verksamheten. Man ska dock vara medveten om att det i sig kan innebära längre handläggningstider för både prövningsärenden och händelsestyrda tillsynsärenden. En utökning av basresursen vore därför önskvärd för att nå balans i behovet av tillsynen och den tillsyn som faktiskt bedrivs.

Det totala resursbehovet för arbetet med länets kulturresevat 2012 uppgår enligt denna behovsutredning till 220 timmar. Resursbehovet är fördelat på förebyggande tillsyn med 110 timmar och planerad tillsyn 110 timmar.

Miljöfarlig verksamhet, torvkoncessioner, Seveso, vattenskyddsområden och vattentjänster

Enligt miljötillsynsförordning ska en tillsynsplan upprättas för miljöbalkstillsyn och en uppdaterad utredning om tillsynsbehovet ska finnas på myndigheten. Miljöskyddsfunktionen har valt att ta fram behovsutredning som omfattar tillsyn inom följande områden:

- Miljöfarlig verksamhet (9 kap MB),
- Lagen (1999:381) om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor (Seveso)
- Vattenskyddsområden (Miljöbalken 7 kap.)
- Lagen (2006:412) om allmänna vattentjänster
- Lagen (1985:620) om vissa torvfyndigheter

Miljöskyddsfunktionen bedriver bl.a. tillsyn över de miljöfarliga verksamheter samt energitorvskoncessioner där funktionen har det operativa tillsynsansvaret (bilaga 1) på Länsstyrel-

sen i Jönköpings län. Funktionen bedriver även tillsyn över SEVESO, vattenskyddsområden och allmänna vattentjänster i länet. Funktionen ska ange vilket behov av tillsyn för dessa verksamheter som finns i länet och vilka resurser som behövs. Behovet av tillsyn ska bl.a. bedömas utifrån miljökvalitetsmålen, de nya miljökvalitetsnormerna och åtgärdsprogrammen för vatten. Det eventuella glappet mellan resursbehov och befintliga resurser ska diskuteras, beskrivas och kvantifieras. Utredningen ska även ta upp likheter och skillnader mot andra län när det gäller resursbehov och tillgängliga tillsynsresurser.

Det totala resursbehovet för arbete med miljöfarlig verksamhet 2012 uppgår enligt denna behovsutredning till 923 dagar vilket motsvarar 5,7 årsarbetskrafter (åa). Resursbehovet är idag inte möjligt att med större noggrannhet fördela på händelsestyrd och planerad tillsyn eftersom Länsstyrelsens verksamhets- och ärendesystem (VÅS) inte är uppbyggda på det viset. I arbetsplanen för 2011 har 16 % av tiden fördelats på planerade tillsynsaktiviteter och behovet uppskattas generellt till 30 %. Resursbehov för övriga verksamheter är svårberäknat men uppskattas för vattenskyddsområden vara 0,14 åa och för lagen om allmänna vattentjänster 0,13 åa. Tillsynsbehovet för SEVESO beräknas vara 0,27 åa och beräknas kunna genomföras i sin helhet.

Tillgängliga resurser för tillsyn är idag 4,3 åa för miljötillsyn och 0,27 åa för Seveso. Tid för tillsyn över lagen om vissa torvfyndigheter ingår i tiden för miljötillsyn. Resurser för tillsyn över lagen om allmänna vattentjänster uppskattas till 0,01 åa för 2012 och för tillsyn av vattenskyddsområden uppskattas resurserna till 0,14.

Förorenad mark

Tillsynen över förorenad mark sker enligt 10 kap. miljöbalken och berör framför allt miljökvalitetsmålen Giftfri miljö, levande sjöar och vattendrag och grundvatten av god kvalitet. Tillsyn omfattar framförallt att driva krav på inventeringar, undersökningar och åtgärder mot ansvarig, hantering av förorenade material och massor vid exploateringar samt tillsynsvägledning gentemot kommunerna och utredning av tillsynsansvar. I övrigt omfattar arbetet även bland annat granskning av planer, överklagningsärenden samt tillståndsprövningsärenden.

Behovsutredningen är inte komplett. Det faktiska behovet bedöms som betydligt större. Behovsutredningen baseras på objekt på prioriteringslistan som vi i dagsläget jobbar med men även på objekt som vi i dagsläget inte jobbar med på grund av resursbrist. Det saknas ett underlag över hur många objekt Länsstyrelsen faktiska har tillsyn över. Detta beror av att det är utifrån Miljötillsynsförordningen är svårt att avgöra vem som är tillsynsmyndighet och tolkningsmöjligheterna är flera. Ett förslag till förändring och förtydligande av förordningen hanteras för närvarande av Miljödepartementet. I Länsstyrelsens databas (EBH-stödet) finns det 4391 registrerade objekt. I EBH-stödet registreras fastigheter som kan misstänkas vara förorenade, fastigheter som är konstaterat förorenade samt fastigheter som tidigare varit förorenade men där det numera vidtagits åtgärder. En stor andel av dessa objekt utgör grunden för tillsynsbehovet.

Resursbehovet för arbetet med tillsyn över förorenade områden under 2012 bedöms utgöras av 4,7 årsarbetskrafter (åa). Länsstyrelsens resursbehov för arbete med tillsyn över förorenade områden under 2012 beräknas omfatta motsvarande 4,3 årsarbetskrafter. Denna tillsyn omfattar både ram- och sakfinansierad tillsyn. Den ramfinansierade tillsynen motsvarar ca 0,4 tjänst och den sakfinansierade 3,9 tjänster.

Vattenverksamhet

Det identifierade behovet av tillsyn är knappt 1,5 åa per år samt knappt 1 åa som en engångsinsats (figur 3). Länsstyrelsen bedömer att tiden som idag läggs på anmälningsärenden och tillståndsprövningar kommer att vara relativt konstant kring 3 500 timmar per år (ca 2,3 åa) och att dessa inte påverkas, i någon större utsträckning, av de tillsynsinsatser som identifierats i denna behovsutredning.

Den händelsestyrda tillsynen har, de senaste åren, legat på ca knappt 0,5 åa och handläggningstiden för dessa ärenden är idag, i de flesta fall, mer än 6 månader.

En planerad tillsyn leder, förhoppningsvis, till färre klagomål och att ev. tillsynsärenden kan avslutas snabbare vilket skulle kunna innebära mindre timmar för händelsestyrda tillsyn och fler timmar för planerad tillsyn. Samtidigt är Länsstyrelsens erfarenhet att många tillsynsärenden inom vattenverksamhetsområdet till största delen beror på att det är en konflikt mellan olika enskilda intressen. Miljöfrågan i dessa tillsynsärenden är av mindre karaktär. Det kan därför inte uteslutas att tiden för den händelsestyrda tillsynen kommer att ligga kvar på nuvarande nivå. Även om den händelsestyrda tillsynen minskar något bedömer Länsstyrelsen att den frigjorda tiden ändå bara motsvarar en begränsad del av det identifierade behovet.

Skillnaden mellan nuvarande resurser för tillsyn och behovet, motsvarar ungefär en årsarbetskraft (1 årsarbetskraft är ca 188 dagar/år exkl. semester, kompetensutveckling, interna möten, friskvård) per år samt knappt en årsarbetskraft som en engångsinsats. Större delen av den identifierade engångsinsatsen inom markavvattning är mer av administrativ karaktär vilket innebär att personer som normalt inte sysslar med ärendehandläggning skulle kunna utföra arbetsuppgifterna. För de behov som identifierats som årligt återkommande krävs kompetens inom miljöbalken, grundläggande biologisk kompetens eller civilingenjörskompetens.

1. Tillsyn – begreppsförklaring

Enligt miljöbalken omfattar begreppet tillsyn inte bara inspektioner utan också informations- och rådgivningsinsatser vilket kan utläsas av 26 kap 1 § miljöbalken. Där sägs att tillsynen ska säkerställa syftet med miljöbalken och de föreskrifter som har meddelats med stöd av balken. Enligt Miljötillsynsförordningen (2011:13) ska det finnas en utredning av tillsynsbehovet för Länsstyrelsens hela ansvarsområde enligt miljöbalken. Den ska vidare gälla för 3 år och ska ses över vid behov eller minst varje år. Länsstyrelsen ska även upprätta en samlad tillsynsplan för varje verksamhetsår. Tillsynsplanen ska baseras på utredningen av tillsynsbehov, verksamhetsregister och uppföljningen tillsynsverksamheten.

Tillsynen ska alltså säkerställa miljöbalkens mål ”en hållbar utveckling”. De 16 nationella miljökvalitetsmålen, dess delmål och de regionala miljökvalitetsmålen är en konkretisering av miljöbalkens mål och tillsynen ska därför vara styrd av dessa.

Tillsynsverksamheten inom miljöbalken är komplicerad på många olika plan. Desto viktigare är det att de begrepp som används är klara och konsekvent används på ett enhetligt sätt inom de olika arbetsområdena. Tillsynsverksamheten indelas i tre olika kategorier, nämligen:

- Förebyggande och främjande tillsyn
- Granskande och kontrollerande tillsyn
- Tillsynsvägledning

Tillsynsvägledning tas inte med i denna utredning.

1.1 Förebyggande och främjande tillsyn

Denna verksamhet bedrivs, som namnet antyder, i förebyggande eller främjande syfte. Till denna kategori förs följande arbetsuppgifter:

- telefonledes information och förfrågningar från allmänhet och verksamhetsutövare
- särskilda informationsinsatser genom utskick, framtagande av blanketter, information på hemsidor
- branschträffar, kurser
- handläggning av samrådsärenden enligt 12 kap 6 § MB, anmälningsärenden
- meddelande om tillståndsplikt, (dvs. att ärendet ska prövas enligt miljöbalken)
- arbete med särskilda tillsynskampanjer med fokus på förebyggande åtgärder

Både händelsestyrda och planerade aktiviteter förekommer inom den förebyggande och främjande tillsynen. Händelsestyrda tillsynsaktiviteter är de som initieras av utifrån kommande händelser. Det kan vara telefonsamtal eller skrivningar från allmänhet eller kommuner som behöver vägledning. Det är svårt att planera tillsynen eftersom den händelsestyrda tillsynen måste reageras på. Länsstyrelsen arbetar under 2012 på att förbättra sättet att kvantifiera dessa arbetsuppgifter, både för planering och för uppföljning.

1.2 Granskande och kontrollerande tillsyn

Till denna kategori förs de traditionella tillsynsuppgifterna med kontrollen av regelefterlevnad i centrum:

- hantering av inkommande klagomålsärenden,
- oanmälda inspektioner
- granskning av miljörapporter
- periodiska besiktningar/inspektioner
- granskning av besiktningsrapport
- kontroller av villkors-/beslutsefterlevnad
- hantering av åtalsanmälningar och miljöstraffavgifter
- hantering av avgifter för tillsyn
- arbete med särskilda tillsynskampanjer med fokus på regelefterlevnad

Både händelsestyrda och egeninitierade, planerade aktiviteter förekommer inom den granskande och kontrollerande tillsynen. Arbetsuppgifterna behöver kunna kvantifieras för såväl planering som uppföljning.

1.3 Tillsynsvägledning

Länsstyrelsen har ett ansvar att vägleda kommunerna i deras tillsynsarbete. Det innebär att länsstyrelsen har en skyldighet att bistå med råd och stöd samt att bedriva uppföljning och utvärdering av kommunens tillsynsarbete. Länsstyrelsens tillsynsvägledning ingår inte i denna rapport utan beskrivs i en separat tillsynsvägledningsplan.

1.4 Hur beskrivs behovet av tillsyn?

Det finns inte någon standardiserad metod för hur en behovsutredning ska genomföras och inte heller någon detaljerad styrning av intervaller för återkommande tillsyn och hur mycket tid det är lämpligt att avsätta för olika tillsynsobjekt. Eftersom tillsynsobjekten mellan de olika tillsynsområdena skiljer sig åt har behovet bedömts på något olika sätt mellan tillsynsområdena.

Många upplever att tillsynen är alltför händelsestyrd och att man ständigt kämpar för att upprätthålla en godtagbar ärendebalans istället för att strategiskt planera för längre tid framåt. Vi behöver växla över till ett målstyrt arbetssätt där reella behov, risker och miljömål avgör hur vi planerar och genomför tillsynen.

För att den målstyrda tillsynen ska ge optimal miljönytta, trots de i många fall knappa resurserna, bör den planerade tillsynen, i första hand bedrivas mot alla typer av verksamheter eller åtgärder inom vissa prioriterade områden. I andra hand bör tillsynen inriktas på verksamheter eller åtgärder av specifikt slag, t.ex. branschriktade åtgärder. Det är viktigt för att rättvisaspekten inte ska åsidosättas. Det ska, trots att tillsynen målstyrt mot vissa verksamheter eller till vissa områden, naturligtvis inte vara legitimt att begå överträdelser inom andra områden.

Länsstyrelsen har bedömt att behovet av tillsyn påverkas av vilka naturvärden som finns i omgivningen, miljömålen, statusklassningen enligt vattenförvaltningen, vilken typ av tillstånd som finns för verksamheten och riskerna med verksamheten (t.ex. föroreningar, dammsäkerhet, processer, storlek), egenkontrollens kvalitet.

1.5 Samverkan

Ett nära samarbete med andra myndigheter t.ex. Energimyndigheten, Naturvårdsverket, Havs- och vattenmyndigheten, Skogsstyrelsen, Polismyndigheten, Åklagarmyndigheten, Socialstyrelsen och kommunernas miljöförvaltningar behövs för att nå framgång och det kan t.ex. innebära att myndigheterna i gemensamma projekt samarbetar i tillsynsarbetet. En samverkan görs också med Miljösamverkan på nationell och regional nivå för att få en samsyn i tillsynsarbetet och de prioriteringar som måste göras. Det är också viktigt att övriga delar av länsstyrelsen bistår med tips om pågående eller planerade verksamheter. Därför är det av största vikt att prioriteringarna är kända inom tillsynsmyndigheten.

Det är också viktigt att ha samarbete med olika branschföreningar och andra organ för att på ett effektivt sätt sprida information om ny teknik och lagstiftning samt för att utveckla kompetensen hos både myndigheten och företagen.

1.6 Vilka resurser kräver tillsynen?

”Slutar den stora majoriteten som följer reglerna att göra det när en minoritet, som tjänar pengar på att inte följa reglerna, får verka i fred?” Henrik Forssblad, miljöpolis i Uppsala

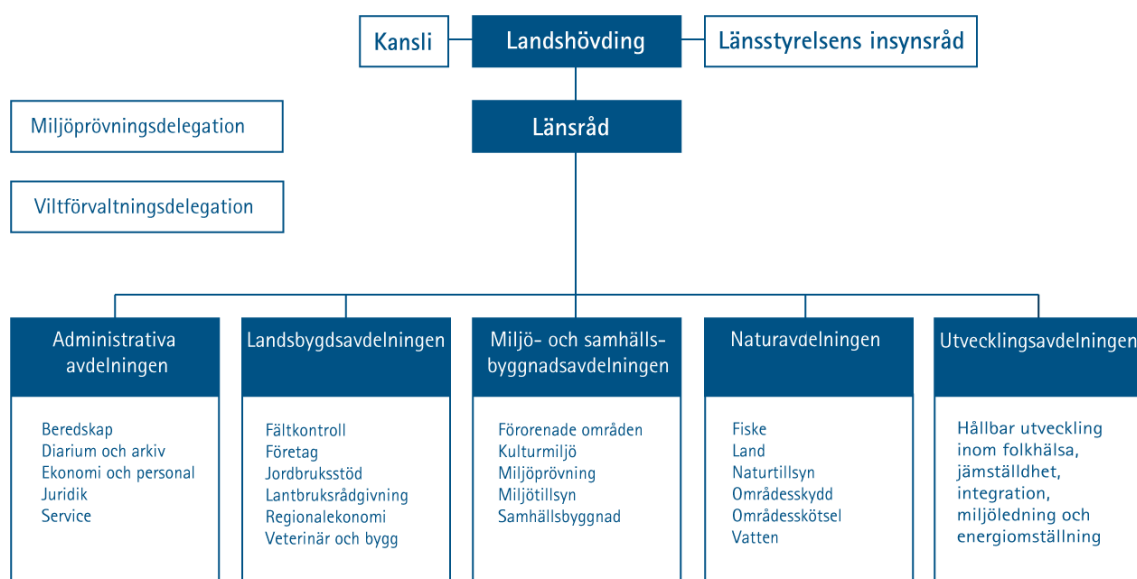
Uppdraget att jobba med tillsyn kräver personal som känner sig säkra och trygga i sin roll som ”tillsynare”. Goda möjligheter till kompetensutveckling och samarbete med andra myndigheter och länsstyrelser är helt nödvändigt för att vilja och våga arbeta med dessa frågor. För att skaffa utrymme åt den planerade, målstyrda tillsynen är det viktigt att tillsynsmyndigheten prioriterar att ta fram strategier och arbetsformer som leder från en händelse- och utifrånstyrd tillsyn mot en målinriktad, planerad tillsyn.

Vid beräkning av resursbehovet är det av vikt att tillsynens olika delar analyseras så den händelsestyrda delen av tillsynsverksamheten kan skiljas från den målstyrda, planerade verksamheten, det vill säga de planerade tillsynsinsatser som avses utföras. De händelsestyrda tillsynsuppgifterna är ofta av ungefär lika stor omfattning från år till år medan omfattningen av den planerade tillsynen bl.a. beror på vilka typer av insatser som planeras det aktuella året.

För att tydliggöra förhållandet mellan behov och faktisk verksamhet ska behovsutredningen och tillsynsplanen beslutas av den inom myndigheten som beslutar om användningen av myndighetens resurser (11 § miljötillsynsförordningen (2011:13)).

1.7 Organisation för tillsyn på Länsstyrelsen

Tillsyn enligt miljöbalken bedrivs inom Miljö- och samhällsbyggnadsavdelningen samt Naturavdelningen.

1.8 Avgränsning av behovsutredningen

Behovsutredningen tar inte upp sådana arbetsuppgifter som ingår i förvaltning av skyddade områden t.ex. skyltning av reservat. De till kommunerna överlätna tillsynsobjekten hanteras inte heller i utredningen.

2. Beskrivning av förekommande verksamheter och förutsättningar

2.1 Beskrivning av Jönköpings län

Jönköpings län är starkt förknippat med förmågan att skapa och driva företag. Länet är ett av Sveriges mest industritäta och det är framför allt de typiska småländska företagen med småskalig tillverkning som dominerar. Totalt finns det mer än 3 000 tillverkande företag i länet och många av dem är underleverantörer till företag både inom Sverige och utomlands. Näringslivsstrukturen varierar i de olika delarna av länet:

- I den sydvästra delen av länet finns den klassiska småföretagsbygden. De största branscherna är metall, plast och gummi.
- I den östra delen, på Höglandet, finns många företag som utvecklat länets naturliga resurs av träråvara till olika förädlade produkter.
- I länets norra del finns mycket av det som finns i resten av länet, men också en växande kunskapsindustri inom högteknologi, logistik och transporter.
- Den nordvästra delen av länet präglas av en omfattande småindustri. Förutom metallindustri finns här också tekoindustri.

Jönköpings län har ett rikt och varierat landskap. Här finns det typiska småländska landskapet med skogar, höjder, sjöar och vattendrag. Länets yta består till mer än 60 procent av skogsmark. Det finns över 2 500 sjöar och flera av de större vattensystemen i södra Sverige har sina källflöden på det småländska höglandet. Den till storleken största sjön som berör

länet är Vättern, andra större sjöar som berör länet är bland annat Bolmen och Sommen. Av de sydsvenska vattendragen har Emån, Lagan och Nissan sina källflöden på Sydsvenska höglandet, vilket innebär att länet fungerar som vattendelare för vattendrag mot såväl Östersjön, södra Östersjön som Västerhavet. Även Mörrumsån och Helge å har sina källflöden i Jönköpings län. Motala ström med Vättern och biflödet Svartån är ett annat vattensystem som berör en stor del av länet. I mindre utsträckning hör även delar av Ätran och Tidans vattensystem till Jönköpings län. Följaktligen är länets vattendrag förhållandevis små sett ur ett nationellt perspektiv.

Berggrunden inom den östra delen av länet domineras av graniter och den västra delen domineras av gnejser. Gnejsområdet i väster och granitområdet i öster skiljs åt av en förskiffringszon som kan följas från norra Skåne genom länet och vidare upp i Värmland. Jordarterna inom länet domineras av morän. Gällande isälvs- och issjöavlagringar och grundvattenförekomsten i de lösa avlagringarna kan länet delas upp i två skilda områden. I väster förekommer vattnet i huvudsakligen i stora sammanhängande akvifärer i sand- och grusavlagringar i och i anslutning till Nissans och Lagans dalgångar. I öster är mönstret mera splittrat med åtskilda akvifärer av mindre storlek. Relativt stora magasin finns dock även här till exempel i Aneby-området och i Bruzaåns och Emåns dalgångar.

2.2 Natur- och kulturmiljöer

I Jönköpings län finns för närvarande (dec 2011) 1 nationalpark, 116 statliga naturreservat (inkl 4 naturvårdsområden och 1 interimistiskt naturreservat), 2 kulturresevat, 196 Natura 2000-områden (varav 81 helt eller delvis sammanfaller med naturreservat), 26 fågelskyddsområden, 62 naturminnen och 2 biotopskyddsområden (ej skogliga). Därutöver finns 9 kommunala naturreservat i sex kommuner (Jönköping, Tranås, Eksjö, Nässjö, Vaggeryd och Vetlanda). Arealen för nationalpark och naturreservat utgör 2,6 % av länets yta, medelarealen för naturreservat är 167 ha. Den totala arealen för de båda kulturresevatena är 93,6 ha.

När det gäller den landbaserade tillsynen handlar den till stor del om redan särskilt utpekade, skyddade områden så som t ex kultur- och naturreservat eller djur- och växtskyddsområden. Verksamheter och/eller åtgärder som kan utgöra ett hot mot områdenas naturvärden noteras. Därefter hålls områdena under uppsikt så att överträdelser upptäcks snarast möjligt och åtalsanmälningar och eventuella förelägganden kan skrivas. För områden som inte är särskilt skyddade kan tillsynskampanjer gällande några eller alla tillsynsområden vara ett effektivt sätt att arbeta på. Därför är det viktigt att prioriteringarna som gjorts för tillsynsverksamheten är kända inom myndigheten.

Tabell 1. Antal objekt per tillsynsområde

Tillsynsområde	Antal (2011)
Nationalpark (5212)	1
Naturresevat/naturvårdsområde (5212)	116
Kulturresevat (4354 spec. 2062)	2
Naturminnen (5212)	62
Biotopskydd, beslutade (5214)	2
Djur- och växtskydd (5213)	26
Interimistiska förbud (5212)	1
Jordbruksmark (5232)	0
Samråd 12:6, föreläggande (5250)	68
Strandskydd, beslut av Ist (5211)	7
Artskydd (522)	34
Natura 2000 (5212)	196
Totalt	515

2.3 Miljöfarlig verksamhet

Länet karakteriseras av små- och medelstora företag med tonvikt på tillverkningsindustri av olika slag. Länsstyrelsen har tillsyn på de verksamheter som har störst inverkan på yttre miljö med bl.a. utsläpp till vatten, t.ex. ytbehandlingsföretag. Även gjuterier och plastföretag är tillsynsintensiva industrier vid sidan av avloppsreningsverk, avfallsanläggningar, energianläggningar och pappersbruk. Utöver detta är vindkraftsanläggningar tillsynsintensiva under anläggningsfasen. Vid årsskiftet 2010/2011 fanns 28 vindkraftverk i länet och ytterligare cirka 500 vindkraftverk kan bli verklighet inom några år. Länet har också gott om mineral och torvfyndigheter varför dessa verksamheter är mer förekommande i Jönköpings län. Antal verksamheter anges i tabell 2.

Ny ramlagstiftning inom kemikalieområdet, REACH, förväntas innebära mycket arbete för tillverkande företag som hanterar någon form av kemikalie eller kemisk produkt. REACH innehåller krav på tillverkare, importörer och användare av kemikalier som går längre än det gjort i tidigare lagstiftningar. För tillsynsmyndigheten innebär detta att identifiera vilka aktörer som omfattas av lagstiftningens olika delar samt tillse att lagstiftningen följs.

Parlamentet godkände den 10 juli 2010 direktivet för industriella utsläpp (Industrial Emission Directive). Direktivet innebär bl a skärpningar för tillämpningen av BAT (Best Available Technique) och i utsläppsvärden för stora förbränningsanläggningar. Direktivet är i stora delar en sammanslagning och omarbetning av bl a IPPC-direktivet (Integrated Pollution and Prevention Control), direktivet för stora förbränningsanläggningar, direktivet för avfallsförbränning och lösningsmedelsdirektivet.

En av de större förändringarna blir tillämpningen av de sk BREF-dokumenterna och tolkningen av bästa tillgängliga teknik, BAT, vid tillståndsgivning. BREF-dokumenterna är resultatet av ett informationsutbyte inom de områden som IPPC-direktivet omfattar avseende vad som ska anses vara BAT. Krav på mer omfattande påplatstillsyn kommer i direktivet från och med 2013 för nya verksamheter och 2014 för befintliga. Utöver detta andas hela

direktivet mer av proaktiv tillsyn, dvs. att tillse och förebygga potentiella risker med olika typer av verksamheter.

För verksamheter som använder, producerar eller släpper ut farliga ämnen kommer det att ställas krav på att en nulägesrapport upprättas som ger en nulägesbild av fastighetens föroreningsstatus i samband med nyetablering eller omprövning av verksamheten. Vid en eventuell nedläggning av verksamheten ska krav ställas, efter en ny bedömning av föroreningsituationen, på att mark och grundvatten återställs till det tillstånd och den nivå som har beskrivits i nulägesrapporten. För ”andra verksamheter” ska åtgärder vid en nedläggning vidtas så att området inte utgör en betydande risk för människors hälsa eller miljö. Det krävs ingen nulägesrapport för dessa verksamheter, men i samband med tillståndsansökan ska information lämnas om anläggningens förhållanden. Utgångspunkten med reglerna är att dessa inte reglerar historiska föroreningar, utan detta rör föroreningar som uppkommer i framtiden.

Den totala energianvändningen i länet är cirka 12 000 GWh/år. En stor del av denna energi produceras direkt eller indirekt med fossila bränslen vilkas utsläpp av växthusgaser medför att klimatet förändras och blir varmare, vilket får stora globala konsekvenser. Verksamhetens påverkan på klimatet måste begränsas så att vi energi används på ett effektivare sätt, utsläppen av växthusgaser minskas och det framställs mer förnybar energi. Industrin beräknas stå för 27 % av den totala energianvändningen i länet (3065 GWh/år).

Inom EU:s vattenarbete är inom ramdirektivet (2000/60/EG) för vatten, en vattenförvaltning upprättad. Vattenförvaltningen ska för utpekade vattenområden säkerställa att en god status utifrån ett antal kriterier uppnås. För vattenförekomster i länet finns ett antal miljö kvalitetsnormer (MKN) för vatten vilka är rättsligt bindande bestämmelser för vilken kvalitet (status) en viss vattenförekomst ska ha vid en viss tidpunkt. För Jönköpings län finns 1300 nya miljö kvalitetsnormer. Dessa finns i två åtgärdsprogram (Södra Östersjön och Västerhavet) med 38 stycken bindande åtgärds punkter. Av dessa ansvarar Länsstyrelsen för fyra åtgärds punkter varav tillsyn av miljöfarlig verksamhet har direkt bäring på de två första punkterna:

- Behov av omprövningar
- Säkerställa tillräcklig egenkontroll
- Upprätta en plan för sitt åtgärdsarbete
- Åtgärda förorenad mark

Länsstyrelsen utövar tillsynen över att kommunen fullgör skyldigheten enligt 6 § Lagen (2006:412) om allmänna vattentjänster att tillgodose behovet av vattentjänster. Länsstyrelsen har uppmanat kommunerna att kartlägga och föreslå områden som är prioriterade utifrån lagen. Utifrån kommunernas prioriteringsförslag har Länsstyrelsen förelagt kommunerna att ordna med allmän VA-anläggning i områden som tidigare haft enskilt avlopp.

Tabell 2. Antal verksamheter per tillsynsområde

Tillsynsområde	Antal (2011)
Miljöfarlig verksamhet (555)	153
SEVESO (4564)	15 ¹
Täktverksamhet inkl. energikonc. (546)	93
Lagen om allmänna vattentjänster (5632)	37 ²
Vattenskyddsområden (5160-5161)	86
Totalt	384

Jönköpings län har idag cirka 130 allmänna vattentäkter. Av miljöbalken framgår att länsstyrelsen eller kommunen får förklara ett vattenområde som vattenskyddsområde för att skydda området om vatten utnyttjas eller kan antas komma att utnyttjas för vattentäkt. Av dessa är 81 grundvattentäkter och 5 ytvattentäkter som har fastställda vattenskyddsområden med skyddsföreskrifter. Tillsyn ska bedrivas mot dessa vattentäkter.

Den miljöfarliga verksamheten i länet påverkar i huvudsak miljökvalitetsmålen ingen övergödning, giftfri miljö, frisk luft, begränsad klimatpåverkan, levande sjöar och vattendrag, grundvatten av god kvalitet, myllrande våtmarker och ett rikt växt- och djurliv med betoning på Giftfri miljö och God bebyggd miljö. En sammanställning av hur miljökvalitetsmålen påverkas av verksamhet inom respektive bransch finns att läsa i bilaga 3.

2.4 Förorenad mark

Arbetet med att kartlägga länet utifrån ett föroreningsperspektiv har med anledning av länets industrihistorik pågått under en längre tid. Men tack vare ett idogt arbete finns idag i Länsstyrelsens databas (EBH-stödet) 4391 registrerade objekt. I EBH-stödet registreras fastigheter som kan misstänkas vara förorenade, fastigheter som är konstaterat förorenade samt fastigheter som tidigare varit förorenade men där det numera vidtagits åtgärder.

I Jönköpings län är verksamheter som omfattar metallbearbetning tydligt utmärkande, speciellt i de södra delarna av länet. I denna av typ av verksamhet har det traditionellt varit vanligt att trikloretylen och andra klorerade kolväten använts för avfettning vilket avspeglas i många misstänkta och konstaterade förorenade områden med en komplex föroreningssituation. Även tillverkning av plastprodukter är en bransch som är vanligt förekommande i länet. Samtliga de branscher som i branschlistan/branschkartläggningen utpekats innebära störts risker finns representerade i länet.

Tillsynen över förorenad mark sker enligt 10 kap. miljöbalken och berör framför allt miljökvalitetsmålen Giftfri miljö, levande sjöar och vattendrag och grundvatten av god kvalitet. Tillsyn omfattar bland annat att driva krav på inventeringar, undersökningar och åtgärder mot ansvarig, hantering av förorenade material och massor vid exploateringar samt tillsynsvägledning gentemot kommunerna och utredning av tillsynsansvar. I övrigt omfattar arbetet granskning av planer, överklagningsärenden samt tillståndsprövningsärenden.

¹ Inom de 15 SEVESO verksamheterna finns åtta företag som också ingår i gruppen Miljöfarliga verksamheter.

² Lagen har nyss börjat tillämpas och tillsynsobjekt är de verksamheter som Länsstyrelsen beslutat om under 2011.

Miljö kvalitetsnormer för vatten är en rättsligt bindande bestämmelse för vilken kvalitet (status) en viss vattenförekomst ska ha vid en viss tidpunkt. För Jönköpings län finns 1300 nya miljö kvalitetsnormer. Dessa finns i två åtgärdsprogram (Södra Östersjön och Västerhavet) med 38 stycken bindande åtgärds punkter. Av dessa ansvarar Länsstyrelsen för fyra åtgärds punkter:

- Behov av omprövningar
- Säkerställa egenkontrollen
- Upprätta en plan för sitt åtgärdsarbete
- Åtgärda förorenad mark

Tillsyn av förorenade områden har direkt bäring på den fjärde punkten.

Som registret över vilka tillsynsobjekt som behöver återkommande tillsyn används länets prioriteringslista (bilaga 1). Denna innehåller endast länets mest prioriterade områden och är således inte komplett. I dagsläget är det oklart hur ansvarsfördelningen över tillsynsmyndighet ska fördelas mellan Länsstyrelsen och kommunen. När detta är utrett kan länsstyrelsernas EBH-databas utgöra ett komplett register, men i avvaktan på ett förtydligande i Miljö tillsynsförordningen får prioriteringslistan anses vara det bästa registret.

Länsstyrelsen har tillsynen över 26 objekt i riskklass 1 och 2 på länets prioriteringslista. Ett flertal av dessa objekt är stora verksamheter som varit verksamma under lång tid. Förorenings situationen är ofta komplex och omfattar stora markområden. Utredningsarbetet blir därför tidskrävande och varje delmoment i dessa ärenden kräver mycket tid och resurser.

Även kommunerna i länet har tillsyn över många prioriterade objekt i riskklass 1, vilket ger ett stort behov av tillsynsvägledning.

2.5 Vattenverksamhet

Inom Jönköpings län var sjösänkningar en vanligt förekommande åtgärd under andra halvan av 1800-talet och början av 1900-talet för att vinna ny odlingsmark. I länet beräknas det finnas cirka 130 sjöar som har påverkats genom sänkning och utdikning. En annan form av fysisk åtgärd som påverkat länets vattendrag och våtmarker är de många diknings- och markavvattningsföretag som också genomfördes under 1800-talet och som sedan fortsatte fram till mitten av 1900-talet (se tabell 3). Ungefär hälften av länets kommuner omfattas av förbudet mot markavvattning. Markavvattningsföretag utgör en stor andel av tillsynsobjekten i länet. Aktiviteten hos markavvattningsföretagen har varit mycket låg och Länsstyrelsen bedömer att kunskapen hos markavvattningsföretagen om gällande lagstiftning, egenkontroll, lämpliga skyddsåtgärder och förekommande naturvärden är låg.

I länet finns cirka 1000 dammar (det finns dock inte vattenkraftverk vid alla dessa dammar) men de flesta dammarna är mycket små. Vattenkraftverk för elproduktion tillkom vid industrialiseringens intåg år 1860-1890. Under början av 1900-talet skedde en intensiv utbyggnad av vattenkraften i Jönköpings län. Under 1950-talet lades en stor del av de små vattenkraftverk som då fanns i länet ner p.g.a. en väsentlig utbyggnad av rikselnätet, vilket gav billigare el från de stora vattenkraftverken. Många av de mindre verken var dessutom i dåligt skick och i behov av upprustning, vilket bidrog till nerläggningen av dem. I dagsläget finns ca 150 vattenkraftverk i drift i länet. År 1982 gjordes en riktad damminventering i länet. Den gjordes främst med tanke på dammarnas säkerhet och risken för dammbrott. Utifrån ett antal kriterier valdes ca 300 dammar ut till inventeringen. De utgör de ”större”

dammarna i länet och Länsstyrelsen gör bedömningen att det är dessa dammar som i första hand har ett behov av tillsyn (se tabell 1). Endast ett fåtal av dammarna och kraftverken i länet ägs av de större energibolagen i Sverige (t.ex. Fortum, Eon, Statkraft; Vattenfall). Istället ägs de flesta dammarna och kraftverken av privatpersoner och fåmansföretag. Det innebär, enligt Länsstyrelsens erfarenhet, att det finns mindre resurser för bl.a. underhåll och kompetensutveckling. Det är även mer regel än undantag att det saknas tillstånd enligt äldre vattenlagen, vattenlagen eller miljöbalken för dammarna och kraftverken.

Vattenuttag för bevattning av jordbruksmark förekommer främst inom Emåns avrinningsområde. Där finns det även en bevattningssamfällighet, som omfattar både Kalmar och Jönköpings län, där ca 100 tillståndsprövade bevattningsuttag ingår. Längs Vätterns västra sida samt vid sjön Stråken förekommer också en del jordbruksbevattning. Spritt i länet finns bevattningsuttag för golfbanor och skidanläggningar, där andelen vattenuttag för konstsnöttillverkning har ökat de senaste åren. Ytvattenuttag för dricksvattenförsörjning förekommer där uttag från Vättern är de största. Från Vättern förekommer även större vattenuttag för s.k. komfortkyla. Grundvattenuttag för kommunal dricksvattenförsörjning finns i hela länet. Länsstyrelsens kunskap om grundvattenuttag för processvatten inom industrin är dålig men borde rimligtvis förekomma i hela länet (se tabell 3).

Största andelen av de anmälningspliktiga vattenverksamheterna utgörs av anläggande av våtmarker. Därefter är det relativt jämn fördelning mellan grävningar, utfyllnader, trummor/broar och ledningar (se tabell 3).

En vattenverksamhet som förekommer sparsamt i länet är muddringar. Något enstaka ärende förekommer och då gäller det framförallt åtgärder i anslutning till småbåtshamnar i Vättern.

Tabell 3. Typer av vattenverksamheter i Jönköpings län

Vattenverksamhet	Antal
Dammar	314
Vattenuttag med tillstånd	67
Vattenuttag (1932-1991, ej känt om tillstånd finns)	27
Markavvattningar (från 1841) ¹	2345
Anmälan enligt 11 kap. 9a § miljöbalken (15/5 2007-31/12 2009) ²	281
Varav:	
Grävning (omgrävning bäck, fiskvägar, båthamn, badplats, grävning sjö, grävning dike)	26
Utfyllnad (stenpir, trailerramp båt, utfyllnad, brygga, igenfyllnad av branddamm, erosionskydd)	24
Trummor och broar	15
Sjöledning	17
Våtmarker, anläggning	143
Vattenuttag	7
Anmälan enligt 11 kap. 15 § miljöbalken, rensning	31

1. I markavvattningsregistret för åren 1841-1954 finns 300 kända dubletter, dessa är ej medräknade.

2. 19 § förordning om vattenverksamhet bör användas för att klassa in ärendena, men vi har inte haft tid att gå in i varje ärende för att särskilja sjö-vattendrag och har därför valt en annan inledning.

3 Behov av tillsyn

3.1 Natur- och kulturmiljöer

Vi bedömer att tillsynsbehovet ligger på de dispenser/tillstånd som meddelats med villkor och de avslag på ansökningar som meddelats. Övriga beslut (dispenser/tillstånd utan villkor, avskrivna eller avvisade ärenden) bedöms inte ha något reellt tillsynsbehov då egenkontrollen i dessa fall uppfattas som god. De ärenden som avskrivits har antingen inte kompletterats av sökanden eller så har den sökande återtagit ansökan. Dessa ärenden har sannolikt inte varit angelägna att genomföra och därför bedömer vi att det inte finns något behov av tillsyn av dem.

För den planerade granskande tillsynen bedöms tiden för förberedelsearbete för kontroll av medgivna/avslagna dispenser till 1 timme för framtagande av beslut och planering av tillsynen, genomförande av kontrollen 6-8 tim inkl restid/område eller beslut, samt efterarbete 1-2 tim/område eller beslut. Med efterarbete menas tjänsteanteckning från besök och sortering av fotografier samt ev diskussion om vidare åtgärder. Ett ev tillsynsärende för att beslutet inte följts räknas inte in i denna tid.

De siffror som anges i nedanstående text och tabeller anger det bedömda behovet av tillsyn baserat på det antal beslut som fattats under respektive år och behöver granskas och inte den faktiska tid som lagts ned för respektive år. Antalet timmar har räknats om till dagar vilket kan resultera i vissa avrundningar.

I nedanstående tabell har tillsynsbehovet sammanställts. I tabellen framgår till vilken verksamhetsgrupp (VÄS-kod) respektive område hör.

Tabell 4. Sammanställning av tillsynsbehovet 2011 (dgr). H= händelsestyrd, P= planerad

Område	Förebyggande tillsyn		Granskande tillsyn 2010 ¹		Granskande tillsyn 1999-2009 ²	Totalt 2010 ³		Totalt 1999-2009 ⁴
	H	P	H	P		H	P	
Nationalpark (5212)	0,5	0	0	1,25	7,5	0,5	1,25	7,5
Naturresevat naturvårds-område (5212)	0,5	0	2,7	10,25	50	3,2	10,25	50
Naturminnen (5212)	0,25	0	0,9	0	1,25	1,15	0	1,25
Biotopskydd (5214)	0,5	0,75	4,4	15,6	41	4,9	16,4	41,4
Djur- och växtskydd (5213)	0,5	0	0	0	6,9	0,5	0	6,9
Interimistiska förbud (5212)	0,25	0	0	0	0	0,25	0	0
Jordbruksmark (5232)	0	0,5	0	1,4	-	0	1,9	-
Samråd 12:6 (5250)	0,5	2	0	102	-	0,5	103,7	-
Strandskydd (5211)	0,5	0	2,7	17	-	3,2	17	-
Artskydd (522)	1	0,25	0	4,4	-	1	4,65	-
Natura 2000 (5212)	0,5	0	1,75	0	-	2,25	0	-
Totalt	5	3,5	12,5	152	107	17,5	155,2	107
						173		

1) baserad på beslut från 2010

2) baserad på beslut från 1999-2009

3) Totalt behov av tillsyn baserat på 2010 (förebyggande+granskande från 2010+tillsynsvägledning)

4) Totalt behov av tillsyn baserat på 1999-2009

3.2 Miljöfarlig verksamhet, Lagen om vissa torvfyndigheter, SEVESO, Lagen om allmänna vattentjänster

MILJÖFARLIG VERKSAMHET (555)

Beräkningen av tillsynsbehovet görs mot bakgrund av att tillsynen ska bidra till att miljö kvalitetsmålen ska nås och att miljö kvalitetsnormer och åtgärdsprogram uppfylls. Likaså ska tillsynen bidra till att negativ påverkan på skyddade områden enligt 7 kap. MB förebyggs. Klimat- och energiarbetet och i synnerhet energieffektivisering har prioriterats av de nationella myndigheterna. Förbättringspotentialen hos länets industrier är stor i jämförelse med andra sektorer och insatser måste därför göras hos de 450 miljöfarliga verksamheterna.

Inom ramen för arbetet med vattenförvaltningen finns ett omfattande underlag för sjöars och vattendrags statusklassning. Verksamheter med direkt vattenutsläpp, t.ex. ytbehandlingsindustrier förväntas ha påverkan på kemisk status och verksamheter med utsläpp av vatten innehållande näringsämnen, t.ex. avloppsreningsverk, jordbruk och värmeverk förväntas ha påverkan på ekologisk status. Tillsynen bedrivs utifrån detta underlag så att den riktas mot verksamheter som har påverkan på kvaliteten i dessa sjöar och vattendrag. Målet för tillsynsinsatserna är att MKN inte ska överskridas utifrån den tidsplan som finns för respektive vattenförekomst.

Tillsynsbehovet delas in i händelsestyrd tillsyn, planerad tillsyn och administration. Utöver detta arbetar funktionens tillsynspersonal med stöd åt andra funktioner på Länsstyrelsen inom t.ex. planer och infrastruktur, miljömål, vatten- och luftvårdsförbund, beredskapsorganisation, vattenförvaltning och besvärshandlingen. Det faktiska behovet för tillsyn är generellt större på Länsstyrelsen eftersom Länsstyrelsen som tillsynsmyndighet inte har möjlighet att ta del av de resurser som debiteras företagen i form av avgifter. Detta resulterar t.ex. i att Länsstyrelsen har längre besöksintervall på sina tillsynsobjekt och sålunda begränsad kunskap om företagens miljöarbete. Eftersom Miljöskyddsfunktionen inte bedrivit någon omfattande aktiv tillsyn på samtliga anläggningar har en generell bedömning gjorts i vissa delar av beräkning av det totala tillsynsbehovet. Bedömningen grundar sig på den bedömning som gjorts i samband med avgiftssättningen av respektive verksamhetsområde. Denna siffra är kompletterad med funktionens bedömning av anläggningens skick, status och historisk arbetsbörda. I tabell 5 framgår antalet tillsynsobjekt och behov av tillsyn, uppdelad på totalt tillsynsbehov och planerad tillsyn. Utöver detta tillkommer tid för administration som inte går att hänföra till respektive objekt.

Förhållandet mellan den händelsestyrda och planerade tillsynen är fastställd till 70/30 vilket är en schablon baserad på ambitionsnivå och prioriteringar som funktionen har. Om miljöskyddsfunktionen har möjlighet att avdela resurser för aktiv tillsyn i framtiden är det möjligt att få en mer rättvisande bild av tillsynsbehovet.

Tabell 5. Tillsynsbehov i respektive industribransch och totalt (2012)

Bransch	Antal	Tillsynsbehov (dgr)	Varav planerad tillsyn (dgr)
Papper	5	34	10,2
Gummi och plast	8	31	9,3
Ytbehandling	15	85	25,5
Biogas	3	10	3
Avfallsbearbetning	13	54	16,2
Mellanlagring	9	27,5	8,25
Större värmeverk	3	16	4,8
Förbränning	5	10,0	3
Avfallsförbränning	2	14	4,2
Deponi, stor	1	8	2,4
Deponi, mindre	10	34,0	10,2
Krematorium	2	5	1,5
Biologisk behandling	7	19,0	5,7
ARV	18	74,0	22,2
ARV, större	6	31,0	9,3
Vindkraft	6	42,0	12,6
Lantbruk	2	6,0	1,8
Livsmedel	3	15,0	4,5
Skinnberedning	1	4,0	1,2
Träindustri	2	10,0	3
Kemi	14	71	21,3
Stål och metall	5	22,5	6,75
Gjuteri	9	26,0	7,8
EBH	4	18,0	5,4
Administration allmänt ³		24	
Totalt	153	691	200,1

Tabell 6. Tillsynsbehov i respektive täktbransch och totalt (2012)

Bransch	Antal	Tillsynsbehov (dgr)	Varav planerad tillsyn (dgr)
Torvtäkter	24	73	21,9
Bergtäkter	37	110	33
Grustäkter	28	41,5	12,45
Övrigt	4	7	2,1
Totalt	93	232	70

Störst tillsynsbehov enligt tabell 5 har anläggningar för och ärenden rörande avfallsförbränning, pappersbruk, stora deponier, ytbehandling och vindkraft. Störst tillsynsbehov enligt tabell 6 har torv- och bergtäkter.

Länsstyrelsen har begränsade resurser för operativ tillsyn enligt 9 kap. miljöbalken och kan inte fullgöra sitt ansvar av bedriva regelbunden tillsyn av länets tillståndspliktiga miljöfarliga verksamheter (industrier, täkter, avloppsreningsverk, lantbruk, vindkraft etc), initiera om-

³ Här ingår arbete med avgifter, handläggarsstödet Miljöreda, diarieföring and annat som inte går att föra till ett speciellt tillsynsobjekt.

prövning av otidsenliga tillstånd och villkor eller initiera egna tillsynsbesök i den omfattning som vore önskvärt för att klara av miljö- och klimatmålen.

I de fall Länsstyrelsen inte fullgör sina skyldigheter inom den operativa tillsynen riskerar Sverige som medlemsstat i EU kännbara sanktioner (böter) likt de som nu är aktuella gällande brister i tillämpningen av EU-direktiven gällande avloppsreningsverk och IPPC-anläggningar. Den 3 november 2010 antogs EU:s nya industriutsläppsdirektiv. Av detta framgår att företag som omfattas av IE-direktivet ska besökas i fält minst en gång per år och att omprövning ska vara genomförd senast fyra år efter det att EU publicerat ett nytt BREF-dokument om bästa tillgängliga teknik. BREF-dokument finns för ett flertal olika branscher (avloppsrening, pappersmassa, ytbehandling, mejeri, fiskodling, metallindustri, stålverk, m.m.).

SEVESOTILLSYN (456)

Enligt gällande lagstiftning för SEVESO-verksamheter ska tillsynsmyndigheten utarbeta ett tillsynsprogram för varje verksamhet. Tillsynsprogrammet ska grunda sig på en analys och en planmässig bedömning av riskerna för allvarliga kemikalieolyckor i samband med verksamheten. På Länsstyrelsen görs bedömningen att tillsynen kan klaras av med de intervaller som anges nedan.

- Tillsyn bör ske minst en gång per år vid verksamheter som omfattas av den högre kravnivån.
- Tillsyn av verksamheter inom den lägre kravnivån bör inte ske med ett intervall längre än tre år.
- Tillsyn sker om möjligt samordnat med ordinarie tillsyn enligt miljöbalken, i samband med planerade tillsynsbesök i verksamheten eller i anslutning till gemensamma inspektioner med Arbetsmiljöverket.

TILLSYN ALLMÄNNA VATTENTJÄNSTER (5632)

Tid för tillsyn över att kommunen fullgör skyldigheten enligt 6 § Lagen (2006:412) om allmänna vattentjänster är svår att beräkna. Länsstyrelsen har under 2011 förelagt kommunerna att fullgöra sina skyldigheter enligt lagen. Tid för att följa upp föreläggandena och medverka i överklagningsprocesser under perioden 2012-2014 uppskattas till 4 timmar per tillsynsobjekt, totalt 18,5 dagar.

TILLSYN ÖVER LAGEN OM VISSA TORVfyNDIGHETER (543)

Tillsynen bedrivs inom den ordinarie miljöbalkstillsynen och omfattas av beräkningar enligt tabell 6.

TILLSYN AV VATTENSKYDDsomRÅDEN (5160-5161)

Tid för tillsyn har inte prioriterats de senaste åren eftersom kraven om att besluta om att fastställa vattenskyddsområden har varit prioriterade. Under 2012 bedöms behovet av tillsyn vara 18,75 dagar.

Prioriteringar för 2012

I miljöskyddsfunktionens verksamhetsplan framgår vilka arbetsuppgifter som är prioriterade under 2012. Merparten av prioriteringarna har sin grund i lagar och förordningar. Det gäller de delar som rör myndighetsutövning mot enskilda, företag och kommuner. Området kallas i dagligt tal för ärendehandläggning och måste prioriteras för att inte brukare/kund

ska utsättas för handläggningstider som uppfattas som orimliga. Specifika mål för handläggningstider för vissa ärendegrupper ligger fast för länsstyrelserna gemensamt. Dessa ärendegrupper prioriteras speciellt under året och framgår av Miljöskyddsfunktionens arbetsplan.

Trots dessa prioriterade områden måste arbetet med att effektivisera och utveckla verksamheten fortsätta. Detta görs genom att använda flera olika arbetssätt och ambitionsnivåer i planeringen för året. För 2012 och den planerade tillsynen ska extra fokus läggas på tillsynprojekt rörande den nya kemikalielagstiftningen REACH. Tillsynsinsatser planeras i slutet av 2012 och under 2013 för detta. Utöver detta kommer tillsynsinsatser för att tillse att Miljöbalkens krav om tillräcklig egenkontroll inom energiområdet är tillgodosett samt att omställning pågår till förnybara energikällor. Anläggningar prioriteras enligt nedan:

- Verksamheter med energianvändning överstigande 500 MWh/år.
- Verksamheter som inte redovisar brister eller förbättringsmöjligheter i miljörapporten.

3.3 Förorenad mark

Bedömningen av tillsynsbehovet utgår från miljömålet Giftfri miljö.

TILLSYN PÅGÅENDE OCH NEDLAGDA VERKSAMHETER (5751, 5752, 5754, 5755, 505)

Behovsutredningen är inte komplett. Det faktiska behovet bedöms som betydligt större. Behovsutredningen baseras på objekt på prioriteringslistan som vi i dagsläget jobbar med men även på objekt som vi i dagsläget inte jobbar med på grund av resursbrist. På vissa av objekten som vi inte jobbar med har undersökningar påbörjats (i vissa fall ganska omfattande sådana) men ärendena har där stannat av på grund av att vi inte hinner driva dessa. Ett fåtal är också sådana som finns med på prioriteringslistan men där vi på grund av resursbrist ännu inte hunnit initiera något ärende.

Det saknas ett underlag över hur många objekt Länsstyrelsen har tillsyn över. Detta beror av att det är utifrån Miljötillsynsförordningen är svårt att avgöra vem som är tillsynsmyndighet och tolkningsmöjligheterna är flera. Det finns ett framarbetat förslag på hur fördelningen ska utformas och detta förslag ligger på miljödepartementet att besluta i under hösten 2011. Förslaget innebär att ansvaret för tillsyn ska fördelas utifrån den risk som det förorenade området innebär och detta medför att Länsstyrelsen kommer att få ett större ansvar för tillsynen än vad som idag är uppskattad. Av den anledning bedömer vi att det faktiska behovet är större än vad som redovisas i denna behovsutredning.

I behovsutredningen har olika schablontider för olika faser i ärendena ansatts.

Förstudie 8 dagar/år/objekt

Huvudstudie 15 dagar/år/objekt

Förberedelser och åtgärder 15 dagar/år/objekt

För att alla prioriterade objekt ska vara undersökta och eventuellt åtgärdade 2050 bedömer vi att 50 objekt ska ha genomgått MIFO fas 2 under perioden 2010-2014. En jämn takt utslaget över perioden skulle innebära 10 objekt om året. Eftersom att takten inte kunnat hållas 2010 och troligen inte för 2011 så behöver fler än 10 per år utföras 2012, 2013 och 2014. Efter 2014 behöver takten öka ytterligare. För att uppnå detta måste fler objekt undersökas där det saknas ansvar men också där krav kan riktas mot ansvarig (både kommunal som länsstyrelsens tillsyn).

Arbetet med att få till stånd fler MIFO fas 2:or på objekt där ansvarig saknas har påbörjats och bedöms kunna intensifieras efter 2013 när inventeringen av MIFO fas 1 är färdig, detta under förutsättning att Länsstyrelsens arbete som beställare av sådana undersökningar är finansierad (denna del ingår inte i behovsutredningen av tillsyn).

Länsstyrelsen har även startat upp ett tillsynsprojekt som syftar till att öka antalet som undersöks enligt MIFO fas 2 inom tillsynen. I behovsutredningen för 2012 har de objekt i projektet som Länsstyrelsen har tillsyn över tidsatts samt den tid som åtgår till Länsstyrelsens roll som projektledare (projektledartiden ligger under posten tillsynsvägledning).

I dagsläget är det svårt att göra en bedömning av hur många objekt som årligen behöver utredas motsvarande en nivå för huvudstudie och åtgärdas för att alla prioriterade objekt ska

vara åtgärdade 2050. När MIFO fas 1 inventeringen är helt färdig samt när antalet objekt som genomgått MIFO fas 2 inventering börjar öka så kommer det att finnas ett bättre underlag för att göra en sådan bedömning. I dagsläget har vi dock som mål att till 2014 påbörja efterbehandlingsåtgärder på 27 av våra mest prioriterade objekt och att 17 av dessas helt ska åtgärdas. För att uppnå detta mål måste vi minst arbeta med de objekt som ingår i behovsutredningen.

TILLSYN EXPLOATERING (5753)

Hur mycket resurser som behöver avsättas för tillsynen på exploateringsobjekt är svår att förutse och kan skilja sig mycket åt mellan enskilda år. För 2012 förväntas ett relativt litet behov av sådana tillsynsinsatser. Länsstyrelsen har endast kännedom om ett till två objekt i nuläget som troligen måste hanteras 2012. På längre sikt troligen redan från 2013 kommer större insatser behövas eftersom att det i Jönköping pågår en omfattande omvandling av industriområden till bostadsområden.

TILLSYN BIDRAGSOBJEKT (5752)

Kommande sanering av Trafikverkets impregneringsanläggning i Nässjö finansieras av ansvarig och av statliga bidrag. Objektet kommer att kräva stora resurser under 2012 och några år framöver.

ANSVARsutredningar (5754)

I behovsutredningen har olika schablontider för olika omfattande ansvarsutredningar ansetts.

Mindre omfattande ansvarsutredningar 7 dagar/utredning(objekt)

Mer omfattande ansvarsutredningar 12 dagar

Ansvarsutredning för Munksjön 20 dagar

Andra ansvarsrelaterade uppgifter som att avgöra adressat och att göra skälighetsavvägningar ingår i tiden för tillsyn vid pågående och nedlagda verksamheter.

MILJÖRISKOMRÅDE (5710)

Länsstyrelsen håller på att instifta landets första miljöriskområde. Beslut om detta kommer att fattas under 2012. Utöver detta avsätts tid för de skötselåtgärder som avses utföras.

Länsstyrelsen kommer att beställa de skötselåtgärder som behövs på området.

PRÖVNING AV EBH-ÅTGÄRD/PRÖVNING MFV MED EBH-FOKUS (5711)

Länsstyrelsen har ingen kännedom om sådana insatser under 2012.

MÖTEN OCH ANNAT ERFARENHETSUTBYTE TILLSYN (5010, 5750, 5770, 579)

Tiden avsatt i behovsutredningen är baserad på hur mycket tid som redovisats på aktuell tidkod senaste tre åren.

FÖREBYGGANDE OCH ALLMÄN INFORMATION ELLER VÄGLEDNING (343, 402, 5250, 5310, 5351, 5750)

Funktionen förorenade områden deltar i ärenden rörande planering av vägar, detaljplaner, 12:6 samråd och vattenverksamhet. Tiden avsatt i behovsutredningen är baserad på hur mycket tid som redovisats på aktuell tidkod senaste tre åren.

REGIONALA PROGRAMMET, ANSÖKAN OM BIDRAG OCH REDOVISNING AV UTFÖRT ARBETE (5775)

Tiden för framtagandet av regionala programmet, ansökan om bidrag och redovisning av utfört arbete utgår ifrån att i RP:n beskrivs arbetet med inventering, bidragsfinansierade undersökningar och åtgärder samt tillsynsarbetet. Därför är tiden som redovisas här baserad på att 1/3 av den totala tiden för framtagandet av RP:n anses vara tillsynsrelaterad. Tiden avsatt i behovsutredningen är baserad på hur mycket tid som redovisats på aktuell tidkod senaste tre åren.

ÖVERSYN AV TILLSYNSMYNDIGHET OCH DELEGERING AV OBJEKT (504)

En trolig och viktig arbetsuppgift som måste påbörjas och utföras 2012-2013 är den översyn av tillsynsansvar som remitterat förslag innebär. Detta medför också att nu gällande delegationer till kommunerna måste ses över och nya beslut om delegerad tillsyn fattas. Denna arbetsuppgift bedöms som omfattande, vilket har resulterat i att särskilda tillsynsprojektmedel söks för år 2012.

SAMMANFATTNING AV TILLSYNSBEHOV**Tabell 7 - Sammanfattande bedömning av tillsynsbehovet över förorenade områden**

Tillsynsinsats	Antal objekt	Tid (dagar)
Tillsyn pågående verksamhet	18	174
Tillsyn nedlagd verksamhet – utredningar	17	175
Tillsyn exploatering	2	14
Tillsyn bidragsobjekt	1	15
Ansvarsutredningar	11	110
Miljöriskområden	1	15
Prövning av EBH-åtgärd/prövning MFV med EBH-fokus	0	0
Möten och annat erfarenhetsutbyte tillsyn		116
Förebyggande och allmän information eller vägledning		12
Översyn av tillsynsmyndighet och delegering av objekt		65
Regionala Programmet, Ansökan om bidrag och Redovisning av utfört arbete		17
Total tid (dagar)		718
Totalt behov antal tjänster	4,3	

3.4 Vattenverksamhet

Länsstyrelsen menar att vilken sorts planerad tillsyn som ska bedrivas beror på vilken typ av vattenverksamhet som är aktuell. Länsstyrelsen har bedömt att följande typer av vattenverksamheter har ett behov av återkommande tillsyn:

- Dammanläggningar
- Vattenuttag
- Markavvattning

Länsstyrelsen har bedömt att det kan finnas ett behov av tillsyn för de nedan uppräknade verksamheter under genomförandefasen eller som engångsinsatser:

- Broar/trummor
- Våtmarker
- Muddringar
- Grävningar/rensningar/utfyllnader
- Ledningar

Länsstyrelsen har bedömt att behovet av tillsyn påverkas av vilka naturvärden som finns i omgivningen, miljömålen, statusklassningen enligt vattenförvaltningen, vilken typ av tillstånd som finns för verksamheten, egenkontrollens kvalitet, dammsäkerhetsklassningen samt om objektet är prioriterat av Länsstyrelsen i något annat sammanhang (se bilaga 2). Behovet av tillsyn bör styras av var tillsynen ger mest miljönytta.

För att skilja ut de olika vattenverksamheterna från varandra beroende på vilka naturvärden som finns i omgivningen gjordes en kartanalys med hjälp av programmet ArcGIS. Olika naturvärden etc. fick olika tyngd/poäng i analysen (se bilaga 2). Resultaten exporterades till en exceltabell där naturvärdena summerades till en slutsumma där låga poäng innebar ett litet behov av tillsyn och lågt behov av återkommande tillsyn. Övriga påverkansfaktorer lades till.

Med bl.a. utgångspunkt i preskriptionstiden för miljöbrott bedömer Länsstyrelsen att behovet av återkommande tillsyn varierar mellan varje år till vart 5:e år: Eftersom kunskapen om tillsynsobjekten är bristfällig bedömer Länsstyrelsen att det i nuläget är lämpligt att skatta behovet utifrån följande intervaller för återkommande tillsyn:

- Varje år
- Vart 3:e år
- Vart 5:e år

För de verksamheter som inte kräver återkommande tillsyn utan bara tillsyn under genomförandefasen eller som engångsinsatser menar Länsstyrelsen att kriterierna i bilaga 2 kan användas för att bedöma behovet av tillsyn under genomförandefasen.

Länsstyrelsen bedömer att hur många timmar som åtgår för ett tillsynsärende varierar beroende vilken typ av vattenverksamhet (se tabell 3) det handlar om (omfattande/komplex = mer tid), vilken typ av tillsynsinsats det är frågan om (genomgång av hela verksamheten med platsbesök = mer tid). Länsstyrelsen bedömer att även följande faktorer kan påverka behovet av timmar för tillsynen:

- Om och vilken typ av tillstånd som verksamheten har (äldre tillstånd = mer tid)
- Hur bra egenkontrollen är (bra egenkontroll = mindre tid)

Eftersom Länsstyrelsen inte bedrivit någon omfattande planerad tillsyn är kunskapen om tillstånd och egenkontroll bristfällig varför dessa kriterier inte vägts in i bedömningen av behovet av timmar för de olika typerna av tillsynsinsatser. Om Länsstyrelsen har möjlighet att avdela resurser för planerad tillsyn i framtiden är det möjligt att även dessa kriterier kan användas för att ytterligare förfina bedömningen av behovet. Timmarna har sedan omvandlats till dagar, med viss avrundning.

Tabell 8. Tillsynsbehov för dammar (dgr/år)

Verksamhet	Tid (dgr/år)
Dammar med konsekvensklass 1	8
Dammar i vattendrag med höga naturvärden	32,5
Dammar i vattendrag med lägre naturvärden	51
Summa	91,5

Tabell 9. Tillsynsbehov för markavvattning och vattenuttag (dgr)

Tillsynsobjekt	Tid
Informationsinsats	5 dgr (engångsinsats)
Uppdatering av Länsstyrelsens register över markavvattningsföretag	112,5 dgr (engångsinsats)
Scanning av förrättningskartor i Länsstyrelsens arkiv över markavvattningsföretag	20 dgr (engångsinsats)
Årlig uppdatering av Länsstyrelsens register över markavvattningsföretag	56,25 dgr/år
Markavvattningsföretag i anslutning till höga naturvärden	78 dgr/år
Tillsynsprojekt inom områden med stor andel våtmarksförlust	37,5 dgr (engångsinsats)
Summa	134,25 dgr/år
Summa	175 dgr (engångsinsats)
Tillsynsobjekt vattenuttag	Tid
Tillståndsprövade vattenuttag inom vattendrag/sjö med höga naturvärden	12 dgr/år
Tillståndsprövade vattenuttag inom övriga vattenområden	4,5 dgr/år
Tillsynsprojekt inom vattendrag med höga naturvärden	2,5 dgr/år
Summa	19 dgr/år

Tabell 10. Tillsynsbehov övriga vattenverksamheter (dgr/år)

Tillsynsobjekt	Tid (dgr/år)
Tillståndsprövade verksamheter – tillsyn med platsbesök under genomförandefasen	7,5
Anmälda vattenverksamheter - tillsyn med platsbesök under genomförandefasen	15
Anmälda vattenverksamheter - tillsyn utan platsbesök under genomförandefasen	5
Summa	27,5 dgr/år

Tabell 11. Summering av tillsynsbehovet vattenverksamheter (dgr/år)

Tillsynsobjekt	Tid/år (dagar)	Tid engångsinsats (dagar)
Dammar	91,5	
Markavvattningsföretag	134,25	175
Vattenuttag	19	
Tillståndsprövade verksamheter – tillsyn under genomförandefasen	7,5	
Anmälda vattenverksamheter - tillsyn under genomförandefasen	20	
Summa	272,25	175

3.5 Sammanställt behov av tillsynsarbete för hela Länsstyrelsen

Tabell 12. Summering av tillsynsbehovet (dgr)

Område	Förebyggande och granskande tillsyn 2011		Förebyggande och granskande tillsyn 2012		Totalt behov			Befintlig resurs
	H	P	H	P	2012	2013	2014	
Natur- och kulturmiljö	17,5	155,2	17,5	155,2	173	173	173	
Miljöfarlig verksamhet, m.m. ⁴	713	306	713	320	1019	1024	1029	649
Förorenade områden	49,5	445,5	71,8	646,2	718	750	750	372
Vattenverksamhet*	175	272,25	175	272,25	447	447	447	
Totalt								

*tillsynsbehovet för vattenverksamheter är inte specificerat för händelsestyrd eller planerad tillsyn, se vidare tabell 12.

⁴ Innehåller VÄS-koderna 456, 5632 och 543

4. Diskussion - samlad bedömning av tillsynsbehovet för Miljöbalken

4.1 Nuvarande resurser i förhållande till det identifierade behovet

4.1.1 NATUR- OCH KULTURMILJÖER

Länsstyrelsens tillsyn enligt miljöbalken inom naturvårdsområdet bedrivs av Naturavdelningens Funktion för naturtillsyn. Inom funktionen finns för närvarande 2,5 årsarbetskrafter inom naturvårdsområdet fördelat på 3 personer (2 arbetar heltid under hela året, 1 person arbetar heltid under ett halvår).

Genom utsökning i diariesystemet Diabas kan man få fram hur många ärenden inom varje verksamhetsgrupp som beslutats per år. Viss manuell genomgång av ärendena krävs också för att se om det är prövning av dispenser/tillstånd eller tillsyn av sådana åtgärder. Det är tiden från 2006 som använts eftersom funktionen för naturtillsyn bildades då.

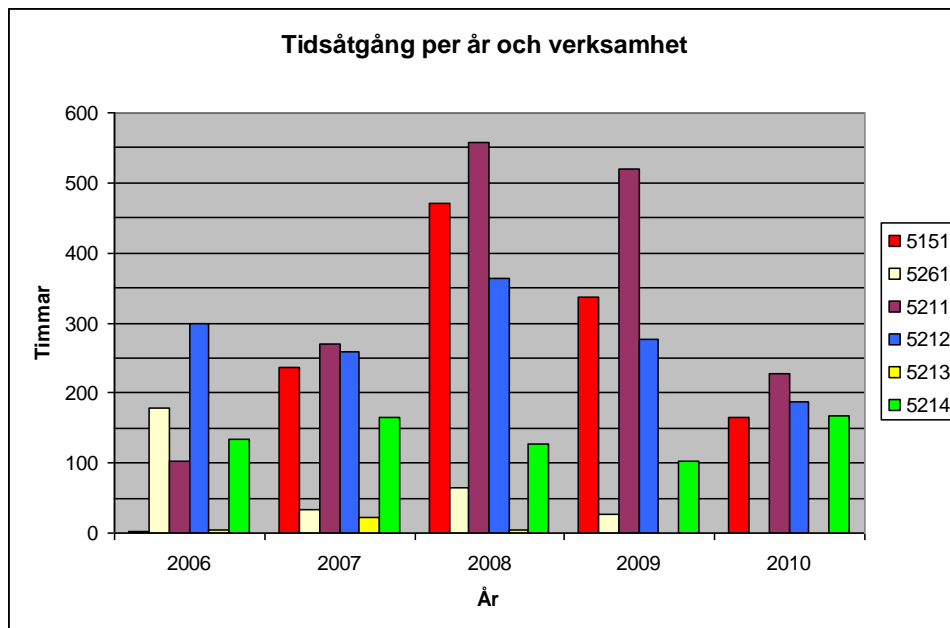
Tabell 13. Antal beslutade ärenden per år och verksamhetsgrupp

År	2006	2007	2008	2009	2010
5151*	4	25	32	27	25
5211	5	19	40	14	15
5212	17	24	31	34	25
5213	3	3	3	2	0
5214	12	10	8	8	21
5261	9	1	8	0	0
Totalt	50	82	122	85	86

* inklusive åtalsanmälningar

Resurserna inom naturvårdsområdet har varierat under åren mellan 2 och 3 åa (årsarbetskrafter). För närvarande finns 2,5 åa inom naturvårdsområdet fördelat på 3 personer, där en är tillfälligt anställd. Det innebär i tid ca 470 dagar/år (1 årsarbetskraft är ca 188 dagar/år exkl. semester, kompetensutveckling, interna möten, friskvård). Två personer av dessa arbetar idag med tillsyn, dock inte heltid.

För närvarande läggs knappt 75 dagar på prövning av dispenser och tillstånd, tidfördelningen mellan ärendegrupperna framgår av figur 1. Utöver detta lägger även handläggarna inom naturvårdsområdet tid på samrådsärenden (ca 200 dagar år 2010), artskyddsärenden (ca 1,25 dagar år 2010), plan- och vägärenden (ca 25 dagar resp ca 18,75 dagar år 2010), granskning av kommunala strandskyddsdispenser (ca 62,5 dagar år 2010) samt deltar i ärenden som rör prövning av miljöfarlig verksamhet, t.ex vindkraft och täkter (ca 18,75 dagar år 2010), totalt 401,25 dagar. Under 2010 lades 20,6 dagar på tillsyn (0,11 åa). Övrig tid läggs på deltagande i projekt- och samarbetsgrupper av olika slag.

Figur 1. Diagram över fördelning av tid på olika verksamheter och år.

Tillsynen är i huvudsak händelsestyrd. Under 2008 bedrevs en egeninitierad tillsynskampanj inom strandskyddat område för en sjö i länet (Vallsjön). Från 1 juli 2009 gick tillsynen över strandskyddat område i huvudsak över till kommunerna. Tillsynsärenden som påbörjats på Länsstyrelsen innan detta datum avslutas där och ger därefter en minskning i både tid och antal ärenden inom den gruppen.

I snitt tar ett tillsynsärende 0,9 dagar, en prövning om dispens inom skyddat område (nationalpark, naturreservat, N2000) 0,9 dagar och en prövning om dispens inom biotopskydd 1 dag. Inom verksamheten strandskydd är det mer än bara prövning av dispens som redovisas på den tidkoden, t.ex interna möten om strandskyddsfrågor, arbete med Landsbygdsutveckling i strandnära lägen. Det går därför inte att få fram någon adekvat snitttid för dispensärendena inom den gruppen.

Det finns ett behov av att lägga ca 175 dagar på förebyggande och granskande tillsyn samt tillsynsvägledning om man bara avser att fokusera på vad som hänt under föregående år, vilket motsvarar knappt en 1 årsarbetskraft. Eftersom tillsynen varit eftersatt finns det även ett behov av att granska och kontrollera de beslut om dispens och tillstånd med villkor som meddelats under perioden 1999-2009 som en engångsinsats. Det behovet av tillsyn är 107 dagar, drygt en halvårsarbetskraft.

Länsstyrelsen bedömer att tiden som idag läggs på prövningar av dispenser och tillstånd kommer att vara ligga kring 75 dagar per år och att det inte påverkas, i någon större utsträckning, av de tillsynsinsatser som identifierats i denna behovsutredning.

Den händelsestyrda tillsynen har, i och med att den huvudsakliga tillsynen över strandskyddsbestämmelserna flyttats över till kommunerna, minskat. Länsstyrelsens erfarenhet är dock att många tillsynsärenden till stor del beror på att det är en konflikt mellan olika enskilda intressen. Miljöfrågan i dessa tillsynsärenden är av mindre karaktär. Det kan därför inte uteslutas att tiden för den händelsestyrda tillsynen kommer att ligga kvar på nuvarande nivå.

Skillnaden mellan nuvarande resurser för tillsyn och behovet för tillsyn motsvarar knappt en årsarbetskraft per år samt ca en halv årsarbetskraft som en engångsinsats. Länsstyrelsen bedömer att en viss del av detta kan lösas genom prioriteringar. Detta kan dock få till följd att handläggningstiden för prövningsärenden och händelsestyrda tillsynsärenden ökar. En utökning av basresursen med ytterligare en årsarbetskraft vore därför önskvärt för att komma i balans med tillsynen.

4.1.2 MILJÖFARLIG VERKSAMHET

För beräkning av resursbehovet inom funktionen gäller att en tjänst beräknas genomföra planerat arbete inom sina sakområden under 166 dagar per år. Resterande 45 dagar per tjänst åtgår till bl.a. övergripande planering, rapportering, utvärdering, friskvård, kompetensutveckling och personalaktiviteter. Behovet är bedömt utifrån 2011 års lagstiftning, målformuleringar etc. Detta innebär att en årsarbetskraft har 1355 timmar disponibel arbetstid att fördela inom Miljöskyddsfunktionens kärnverksamheter och den gemensamma stödjande verksamheten. För den operativa tillsynen inom miljöbalken beräknas exklusive administration 1084 timmar per årsarbetskraft eller 5193 timmar totalt för Miljöskyddsfunktionen vara disponibla. (se tabell 14).

Tabell 14. Befintliga resurser 2012

	Antal tjänster	Tillgänglig arbetskraft dagar/år	Tid för tillsyn dagar/år
Miljöfarlig verksamhet	4,36	738	591
Seveso	0,27	47	38
Allm. vattentjänster	0,01	2	1,8
Vattenskyddsområden	0,14	18,75	15
Totalt	4,75	806	646

Tabell 15. Resursbehov inom respektive arbetsområde

Arbetsområde	Planerade dagar 2011	Planerade dagar 2012	Dagar Behov	Tjänster behov	Differens
Miljöfarlig verksamhet	590	590	923	5,6	-2,7
Seveso	59	59	59	0,27	0
Allm. vattentjänster	-	2	18,5	0,13	0,12
Vattenskyddsområde	18,75	18,75	18,75	0,14	0
Summa	668	669	1019	6,14	-2,82

Behovet bedöms vara minst 6,14 tjänster (tabell 15). Justering kommer att behöva göras vid förändringar av lagstiftning, målformuleringar etc. Behovet påverkas även av andra aspekter, exempelvis val av kvalitetsnivå, kunskap om tillsynsobjekten samt tillgång till kompetens, utrustning etc. För tillsyn av miljöfarlig verksamhet och övriga tillsynsformer är endast 4,74 tjänster tillgängliga i praktiken, varför miljöskyddsfunktionen har ett resursunderskott på 2,82 tjänster. Prioriteringar sker i verksamhetsplaneringen och löpande under året. Ingen bedömning har utförts av vilka effekter tjänsteunderskottet innebär.

4.1.3 FÖRORENAD MARK

För de kommande åren kommer Länsstyrelsen att ha mellan 2 och 3 årsarbetskrafter. Avgörande för omfattningen beror av storleken på de sakanslag som Länsstyrelsen får från Naturvårdsverket.

Länsstyrelsens resursbehov för arbete med tillsyn över förorenade områden under 2012 beräknas omfatta motsvarande 4,7 årsarbetskrafter. Denna tillsyn omfattar både ram- och sakfinansierad tillsyn. Den ramfinansierade tillsynen motsvarar ca 0,4 tjänst och den sakfinansierade 4,3 tjänster.

Tillsynen på pågående verksamheter drivs normalt av ordinarie miljöskyddshandläggare på miljöskyddsfunktionen med hjälp från handläggare förorenade områden, medan tillsynen på avslutade verksamheter hanteras av handläggare förorenade områden. I de flesta ärenden som drivs av miljöskyddsfunktionen agerar handläggare förorenade områden som expertstöd. Vid komplicerade och prioriterade ärenden gällande förorenade områden i pågående verksamhet kan tillsynen i vissa fall tas över av handläggare på funktionen förorenade områden. Miljötillsynshandläggarna är ramfinansierade och handläggare förorenade områden är sakfinansierade. Tiden som Miljötillsyn lägger ner är beroende av vilka resurser som Förorenade områden får för sin tillsyn. Uppgår inte resurserna till uppsatt behov medför det att även resurserna på Miljötillsyn minskas alternativt ökar betydligt eftersom särskild expertkompetens saknas vilket medför att handläggningen tar längre tid.

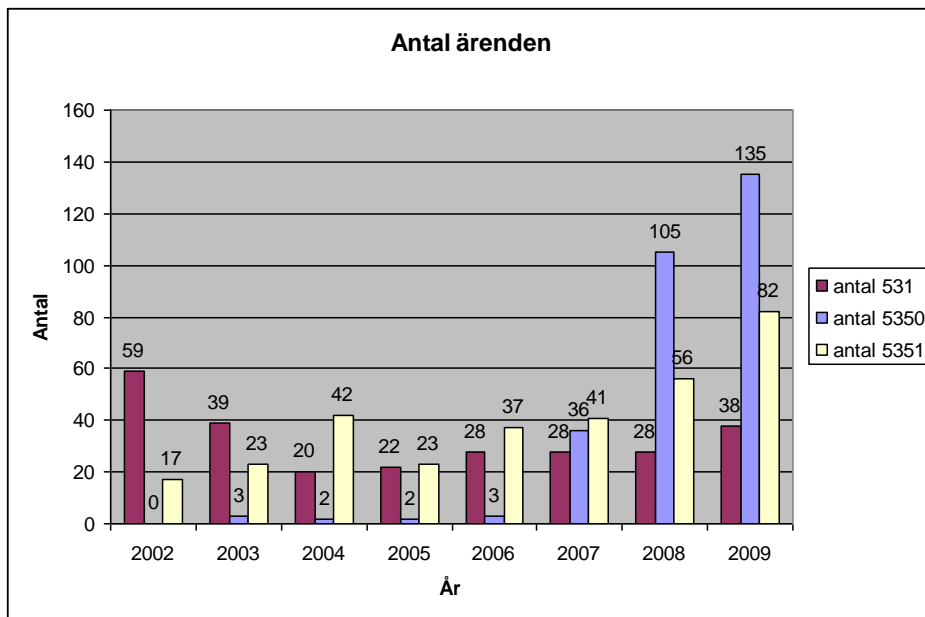
Det saknas ett underlag över hur många objekt Länsstyrelsen har tillsyn över. Detta beror av att det är utifrån Miljötillsynsförordningen är svårt att avgöra vem som är tillsynsmyndighet och tolkningsmöjligheterna är flera. Det finns ett framarbetat förslag på hur fördelningen ska utformas och detta förslag ligger på miljödepartementet att besluta i under hösten 2011. Förslaget innebär att ansvaret för tillsyn ska fördelas utifrån den risk som det förorenade området innebär och detta medför att Länsstyrelsen kommer att få ett större ansvar för tillsynen än vad som idag är uppskattad. Av den anledning bedömer vi att det faktiska behovet är större än vad som redovisas i denna behovsutredning.

4.1.4 VATTENVERKSAMHET

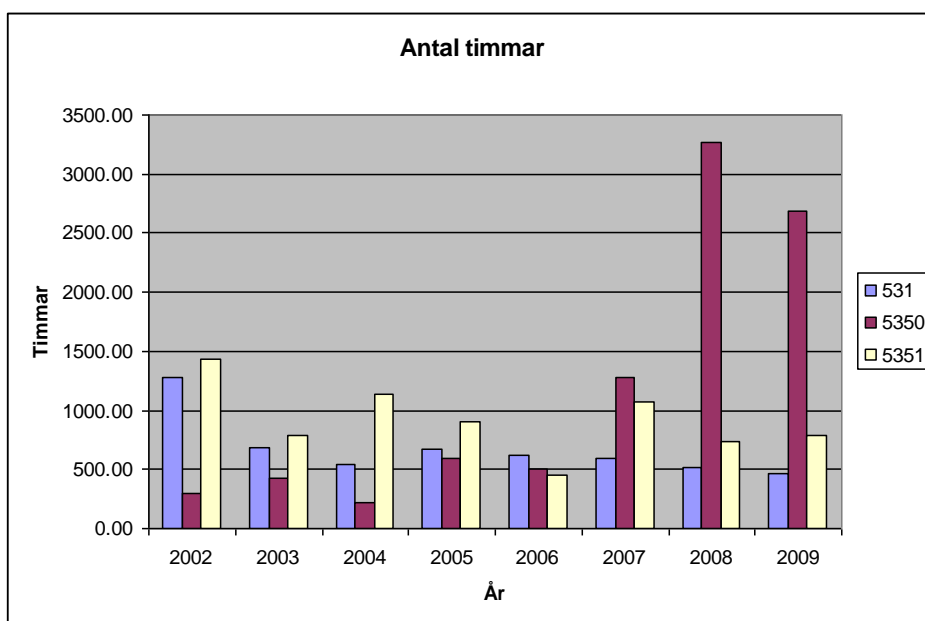
Antalet tillståndsansökningar till miljödomstolen samt markavvattningsärenden (grupp 531) låg år 2002 på 59 stycken och har sedan minskat för att under flera år ligga mellan 20 och 28 ärenden. År 2009 skedde en liten ökning av dessa ärenden igen till 38 stycken.

Antalet vattenverksamhetsärenden, företrädesvis anmälningsärenden (grupp 5350), sköt i höjden 2007 i och med att anmälningsplikten infördes. Flera av de ärenden som nu förs till 5350 fördes tidigare på 5250. Vi kan ändå se en ökning av dessa ärenden.

Antalet tillsynsärenden (grupp 5351) har ökat sedan 2005 och var 82 stycken år 2009. Vid en jämförelse av tiden Länsstyrelsen lagt ner på tillsynen har den under åren 2008 och 2009 legat på drygt 87,5 dagar, att jämföra med tillståndsärenden/markavvattningar och anmälningspliktiga vattenverksamheter där tidsåtgången varit drygt 462,5 dagar respektive 387,5 dagar respektive år. Antalet ärenden i respektive ärendegrupp och år finns i figur 1 och antalet nedlagda timmar i respektive ärendegrupp och år finns i figur 2. Timmarna har räknats om till dagar med viss avrundning.

Figur 2. Antalet ärenden fördelade på ärendegrupperna tillstånd/markavvattningar (531), anmälningspliktiga vattenverksamheter (5350) och tillsynsärenden vattenverksamhet (5351)

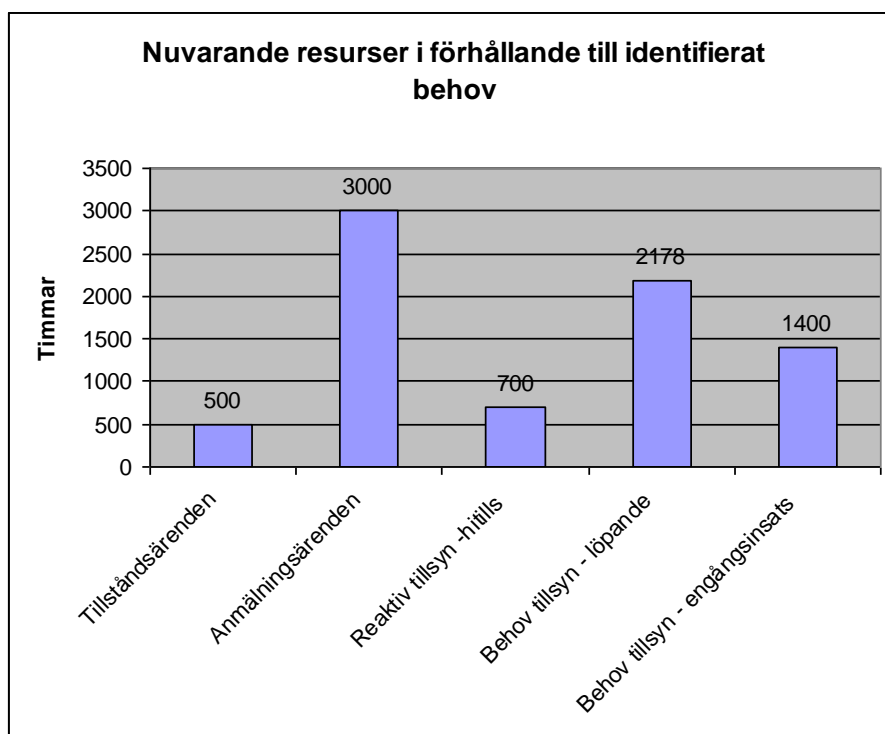

Figur 3. Antalet timmar för respektive ärendegrupp och år.

I huvudsak har tillsynen (5351) varit händelsestyrd. Enstaka planerade tillsynsinsatser har genomförts och då främst inriktat på enskilda dammar. Under 2009 startades ett tillsynsprojekt rörande dammar med konsekvensklass 1 och 2. Projektet avslutades under 2011.

Prövning och tillsyn av vattenverksamheter handläggs på Länsstyrelsen i Jönköpings län av funktionen för naturtillsyn. I snitt läggs ca 437,5-500 dagar årligen på prövning, tillsyn och övrigt inom området vattenverksamhet. Den händelsestyrda tillsynen har, de senaste åren, legat på ca 87,5 dagar. Dagarna har fördelats inom funktionen på fyra personer, men på grund av personalomsättningar finns i dagsläget bara 3 personer kvar.

Det identifierade behovet av tillsyn är ca 272 dagar per år samt 175 dagar som en engångsinsats (figur 3). Länsstyrelsen bedömer att tiden som idag läggs på anmälningsärenden och tillståndsprövningar kommer att vara relativt konstant kring 437,5 dagar per år och att dessa inte påverkas, i någon större utsträckning, av de tillsynsinsatser som identifierats i denna behovsutredning.

Figur 4. Skillnaden mellan befintliga resurser och identifierat behov.

Den händelsestyrda tillsynen har, de senaste åren, legat på ca 87,5 dagar och handläggningstiden för dessa ärenden är idag, i de flesta fall, mer än 6 månader.

En planerad tillsyn leder, förhoppningsvis, till färre klagomål och att ev. tillsynsärenden kan avslutas snabbare vilket skulle kunna innebära färre dagar för händelsestyrd tillsyn och fler dagar för planerad tillsyn. Samtidigt är Länsstyrelsens erfarenhet att många tillsynsärenden inom vattenverksamhetsområdet till största delen beror på att det är en konflikt mellan olika enskilda intressen. Miljöfrågan i dessa tillsynsärenden är av mindre karaktär. Det kan därför inte uteslutas att tiden för den händelsestyrda tillsynen kommer att ligga kvar på nuvarande nivå. Även om den händelsestyrda tillsynen minskar något bedömer Länsstyrelsen att den frigjorda tiden ändå bara motsvarar en begränsade del av det identifierade behovet.

Skillnaden mellan nuvarande resurser för tillsyn motsvarar ungefär en och en halv årsarbetskraft (1 årsarbetskraft är ca 188 dagar/år exkl. semester, kompetensutveckling, interna möten, friskvård) per år samt knappt en årsarbetskraft som en engångsinsats. Större delen av den identifierade engångsinsatsen inom markavvattning är mer av administrativ karaktär vilket innebär att personer som normalt inte sysslar med ärendehandläggning skulle kunna utföra arbetsuppgifterna. För de behov som identifierats som årligt återkommande krävs kompetens inom miljöbalken, grundläggande biologisk kompetens eller civilingenjörskompetens.

4.2 Kompetens i förhållande till behovet

4.2.1 NATUR- OCH KULTURMILJÖER

Inom funktionen för naturtillsyn finns en bred grundläggande biologisk kompetens med inriktning mot ekologi, botanik och landbaserad naturvård. För mer specifika frågor finns inom Naturavdelningen (där funktionen för naturtillsyn är en del) ett bra samarbete med bland annat botanister och ornitologer. Funktionens handläggare följer utvecklingen av bestämmelser, praxis och utförande genom regelbunden kompetensutveckling inom området. Länsstyrelsen bedömer att nödvändig kompetens för att svara upp mot det identifierade behovet finns till största delen.

4.2.2 MILJÖFARLIG VERKSAMHET

I samband med införandet av styrda målkort ska kompetensen på avdelningarna ses över och kartläggas. En kompetensförsörjningsplan ska upprättas på avdelningsnivå. I övrigt har MPD-koncentrationen blivit kännbar ur kompetenssynpunkt. Flera handläggare har slutat och därmed också sakkompetens för viktiga branscher. Konsekvensen blir att den befintliga personalstyrkan på tillsynsområdet får fler branscher att bevaka och sakkompetensen för varje enskild bransch kommer därför med stor säkerhet att minska och handläggnings-tider för yttranden och besvär att öka. Miljöskyddsfunktionen ska arbeta för att konsekvenserna av fler sakområden inte ska äventyra kvaliteten på den planerade tillsynen.

4.2.3 FÖRORENAD MARK

Inom funktionen har en bred kompetens byggts upp under flera år med avseende på både naturvetenskap, teknik och juridik. Dock har funktionen under senare tid haft en alltför hög personalomsättning som inneburit att en stor del kompetens i form av erfaren personal har försvunnit. Rekrytering av personal för både inventerings- och handläggningsuppgifter har genomförts och det kommer under en period framöver att finnas ett behov av kompetensuppbyggnad inom funktionen. En kompetensförsörjningsplan ska upprättas på avdelningsnivå.

4.2.4 VATTENVERKSAMHET

Inom funktionen för naturtillsyn finns en bred grundläggande biologisk kompetens med inriktning mot vatten, liksom civilingenjörskompetens med inriktning vatten. För mer specifika frågor finns inom Naturavdelningen ett bra samarbete med bland annat limnologer och fiskeribiologer. Det finns även en mättekniker inom avdelningen som vid behov kan hjälpa till. Funktionens handläggare följer utvecklingen av bestämmelser, praxis och utförande genom regelbunden kompetensutveckling inom området. Länsstyrelsen bedömer att nödvändig kompetens för att svara upp mot det identifierade behovet finns till största delen. Inom dammsäkerhetsområdet borde dock Länsstyrelsen ha mer formell kompetens.

Förteckning över tillsynsobjekt

Dossiernummer	Anlaggningsnamn	Verksamhetsutövare	Handläggare
0604-50-001	Aneby avloppsreningsverk	Aneby Miljö & Vatten AB	Li
0604-60-001	Hullaryd avfallsupplag	Aneby Miljö & Vatten AB	Li
0617-102	ECOgalvanic Hillerstorp AB	ECOgalvanic Hillerstorp AB	MLLU
0617-104	Proton Finishing Hillerstorp AB	Proton Finishing Hillerstorp AB	BELU
0617-105	Kape Ytbehandling AB	Kape Ytbehandling AB	MLLU
0617-107	Swedecote AB	Swedecote AB	MLLU
0617-116	Petterssons Trading Sweden AB	Petterssons Trading Sweden AB	MLLU
0617-122	ECOgalvanic Gnosjö AB	ECOgalvanic Gnosjö AB	MLLU
0617-123	Gunnars Tråd AB	Gunnars Tråd AB	MLLU
0617-159	LEBA Industriservice AB	LEBA Industriservice AB	P-O
0617-295	Gnosjö Automatsvarvning AB	Gnosjö Automatsvarvning AB	P-O
0617-300	Schlötter Svenska AB	Schlötter Svenska AB	Li
0617-50-001	Gnosjö avloppsreningsverk	Gnosjö kommun	P-O
0617-50-012	Hillerstorp ARV	Gnosjö kommun	P-O
0617-60-002	Gynnås avfallsanläggning	Gnosjö kommun	Li
0617-62-002	Småland West AB	Sandahls Entreprenad AB	P-O
0642-114	Mullsjö avloppsreningsverk	Mullsjö Energi & Miljö AB	Li
0643-126	Sibbabo avfallsanläggning	Habo kommun	MLLU
0643-127	Habo avloppsreningsverk	Habo kommun	Li
0643-60-001	Återvinningsanläggning Sibbabo	Habo kommun	MLLU
0643-81-003	Långhult Biogas AB	Långhult Biogas AB	MLLU
0662-108	Nitfabriken Vulkan AB	Nitfabriken Vulkan AB	BELU
0662-110	Burseryds Bruk AB	Burseryds Bruk AB	Li
0662-111	Isaberg Rapid AB	Isaberg Rapid AB	BELU
0662-115	Varmförzinkning AB	Varmförzinkning AB	Li
0662-116	Västbo Galvan AB	Västbo Galvan AB	BELU
0662-117	Skeppshults Gjuteri AB	Skeppshults Gjuteri AB	BELU
0662-119	Melins Metall AB	Melins Metall AB	BELU
0662-123	Gislaved Gummi AB	Gislaved Gummi AB	MLLU
0662-131	Trioplast AB Södra fabriken	Trioplast AB	P-O
0662-152	Recticel AB	Recticel AB	Li
0662-153	Proton Finishing Industripulver	Proton Finishing Industripulver AB	BELU
0662-154	Svedbergs, Hällabäck	Svedbergs i Dalstorp AB	Stig
0662-167	Lindberg & Son AB	Lindberg & Son AB	P-O
0662-170	P.o.P Plating on Plastic AB	P.o.P Plating on Plastic AB	BELU
0662-173	Proton Finishing Anderstorp AB	Proton Finishing Anderstorp AB	BELU
0662-177	Tenzo AB	Tenzo AB	Stig
0662-184	VÅ Pressgjuteri AB	VÅ Pressgjuteri AB	BELU
0662-187	Gislaved Folie AB	Gislaved Folie AB	P-O
0662-211	LoxiTec AB, Smålandsstenarfabr	Loxitec AB	Li
0662-219	Färgavbränning Försäljning i A	Färgavbränning Försäljning i Anders	Stig
0662-313	PrimePro AB	PrimePro HB	MLLU
0662-50-001	Gislaved ARV	Gislaveds kommun	P-O
0662-50-009	Smålandsstenar ARV	Gislaveds kommun	P-O
0662-60-010	Mossarpstippen	Gislaveds kommun	Li
0662-81-007	Reftele Biogas AB	Reftele Biogas AB	MLLU

Dossiernummer	Anlaggningsnamn	Verksamhetsutövare	Handläggare
0665-107	Ture Johanssons Trävaru AB	Ture Johanssons Trävaru AB	Stig
0665-120	Tenhults Impregneringsverk, AB	Tenhults Impregneringsverk AB	Stig
0665-121	Waggeryd Cell AB	Waggeryd Cell AB	MLLU
0665-137	Kinnarps Production AB Skillingaryd	Kinnarps AB	Li
0665-153	Bäckdahls Måleri AB	Bäckdahls Måleri AB	Stig
0665-156	JB:s Färgborttagning AB	Färgborttagning i Skillingaryd AB	Stig
0665-50-006	Skillingaryds ARV	Vaggeryds kommun	P-O
0665-60-001	Gärahov avfallsupplag	Vaggeryds kommun	MLLU
0665-60-006	Återvinningscentral Gärahov	Vaggeryds kommun	MLLU
0665-61-001	Waggeryd Cell AB/Fiberslamdepo	Waggeryd Cell AB	MLLU
0665-62-005	Smålands Miljö AB	Smålands Miljö AB	P-O
0680-1021	Arla Foods AB, Consumer Nordic	Arla Foods AB	P-O
0680-1032	Carlfors Bruk AB, Östra Fabrik	Carlfors Bruk AB	BELU
0680-115	Husqvarna AB	Husqvarna AB	BELU
0680-1151	Munksjö Paper AB	Munksjö Paper AB	MLLU
0680-128	SCA Hygiene Products AB	SCA Hygiene Products AB	MLLU
0680-1305	Danish Crown K-Pack AB	Danish Crown K-Pack AB	P-O
0680-144	Carlfors Bruk AB, västra fabri	Carlfors Bruk AB	BELU
0680-50-001	Simsholmens ARV	Jönköpings kommun	P-O
0680-50-002	Huskvarna ARV	Jönköpings kommun	P-O
0680-50-003	Gränna ARV	Jönköpings kommun	P-O
0680-50-005	Bankeryds ARV	Jönköpings kommun	P-O
0680-60-003	Hult avfallsanläggning	Jönköpings kommun	MLLU
0680-60-014	Klämmestorp	Jönköpings kommun	MLLU
0680-60-018	Förbehandlingsanläggning Torsv	Jönköping Energi Biogas AB	MLLU
0680-60-019	Rötningsanläggning Simsholmen	Jönköping Energi Biogas AB	MLLU
0680-61-004	Skandinaviska Oljecentralen AB	Skandinaviska Oljecentralen AB	P-O
0680-61-008	Stena Recycling AB	Stena Recycling AB	P-O
0680-61-009	Behandlingsanläggning Källarp	Jönköpings Jordhantering AB	P-O
0680-61-011	NCC AB/Ubbarp	NCC Roads AB	MLLU
0680-61-017	Recytec AB	Recytec AB	P-O
0680-62-003	SITA Sverige AB	SITA Sverige AB	P-O
0680-62-004	JRAB JR-Företagen AB	JRAB JR-Företagen AB	P-O
0680-62-007	SAKAB AB/Ässjan 1 och 2	SAKAB AB	P-O
0680-62-008	Ragn-Sells AB, Torsvik	Ragn-Sells AB	MLLU
0680-62-020	Transabs återvinningsanläggning	Transab	MLLU
0680-63-011	Stena Recycling AB	Stena Recycling AB	P-O
0680-63-012	Skrotfrag i Jönköping AB	Skrotfrag i Jönköping AB	P-O
0680-81-002	Pannanläggning Ryhov	Jönköping Energi AB	Stig
0680-81-003	Kraftvärmeverket Munksjö	Jönköping Energi AB	Stig
0680-81-006	Hetvattencentr.Östra Klinikern	Jönköping Energi AB	Stig
0680-81-010	Pannanläggning Österängen	Jönköping Energi AB	Stig
0680-81-014	Pannanläggning Husqvarna	Jönköping Energi AB	Stig
0680-81-017	Avfallskraftvärmeverket Torsvi	Jönköping Energi AB	MLLU
0680-81-029	Brahehus	Brahehus Vind	BELU
0680-81-030	Tuggarp	Jönköping Energi mfl	P-O
0682-101	Draka Kabel Sverige AB- Nässjö	Draka Kabel Sverige AB	BELU
0682-102	Eldon AB	Eldon AB	P-O
0682-105	FIAB Forserum AB	FIAB Forserum AB	Li
0682-106	Bodafors Impregnering AB	Bodafors Impregnering AB	Stig
0682-128	Jeld-Wen Sverige AB	Jeld-Wen Sverige AB	Stig
0682-153	Nässjö krematorium	Kyrkogårdsförvaltningen	Stig

Dossiernummer	Anlaggningsnamn	Verksamhetsutövare	Handläggare
0682-154	Industrilås AB	Industrilås AB	BELU
0682-156	Sandella Sverige AB	Sandella Sverige AB	Li
0682-50-001	Nässjö ARV	Nässjö Affärsverk AB	Li
0682-50-002	Bodafors ARV	Nässjö Affärsverk AB	Li
0682-50-004	Forserum ARV	Nässjö Affärsverk AB	Li
0682-50-013	Annebergs ARV	Nässjö Affärsverk AB	Li
0682-60-001	Boda avfallsanläggning	Nässjö Affärsverk AB	MLLU
0682-62-001	Nässjö Miljö- och Återvinning	Nässjö Miljö- och Återvinning AB	P-O
0682-81-003	Nässjö Kraftvärmeverk	Nässjö Affärsverk AB	Stig
0682-81-008	Fredriksdal	Höglandsvind	BELU
0683-157	3M Svenska AB	3M Svenska AB	Li
0683-205	Värnamo fjärrvärmeverk Värmeve	Värnamo Energi AB	Stig
0683-50-001	Värnamo ARV	Värnamo kommun	Li
0683-50-005	Forsheda ARV	Värnamo kommun	Li
0683-50-016	Rydaholms ARV	Värnamo kommun	Li
0683-60-008	Stomsjö deponeringsanläggning	Värnamo kommun	Li
0683-60-009	Stomsjö avfallsanläggning	Värnamo kommun	Li
0683-61-006	Stena Recycling AB	Stena Recycling AB	P-O
0683-81-001	PC Läkaren 1	Värnamo Energi AB	Stig
0684-105	Rörvik Timber Rörvik AB	Rörvik Timber Rörvik AB	Stig
0684-126	Lundbergs Pressgjuteri AB	Lundbergs Pressgjuteri AB	BELU
0684-130	Aktiv Kemi i Småland AB	Aktiv Kemi i Småland AB	P-O
0684-136	LP Pressgjuteri AB	LP Pressgjuteri AB	BELU
0684-50-007	Vrigstad ARV	Sävsjö kommun	Li
0684-50-009	Djupadal ARV	Sävsjö kommun	Li
0684-81-007	Sävsjö Biogas AB	Göteborg Energi AB	MLLU
0684-90-001	Bjätkaryd AB	Bjätkaryd AB	BELU
0684-90-005	Sävsjö Skrivaregård	Gustavsson Kenneth	BELU
0684-90-006	Ljunga 2:4	Lantbruksföretaget Magnus Anders	BELU
0685-108	Pauliströms Bruk	Metsä Tissue AB	MLLU
0685-109	Nyboholms Bruk	Metsä Tissue AB	MLLU
0685-137	Feralco Nordic AB	Feralco Nordic AB	P-O
0685-61-006	Fiberslamsdeponi	Metsä Tissue AB	MLLU
0685-61-008	Flishults anl för våtkemisk be	Avfallskemi Sydost AB	MLLU
0685-61-010	Flishults avfallsanläggning	Vetlanda Energi och Teknik AB	MLLU
0685-81-016	Milleteorp	Vrångens Kraft AB	P-O
0685-81-017	Lemnhult	Lemnhult Energi	P-O
0685-81-018	Stensåsa	Eolus Vind	P-O
0686-102	Sherwin-Williams Sweden Coatings	Sherwin-Williams Sweden Coatings	Stig
0686-103	Bruzaholms Bruk AB	Bruzaholms Bruk AB	BELU
0686-105	Gjuteribolaget Rosenqvist & Sö	Gjuteribolaget Rosenqvist & Söner A	BELU
0686-111	Ingarps Tryckimpregnering AB	Ingarps Tryckimpregnering AB	Stig
0686-118	Smålands Stålgjuteri i Eksjö A	Smålands Stålgjuteri i Eksjö AB	BELU
0686-50-001	Eksjö ARV	Eksjö Energi AB	P-O
0686-50-011	Mariannelunds ARV	Eksjö Energi AB	P-O
0686-60-006	Gyesjöns avfallsupplag	Eksjö Energi AB	Li
0686-60-010	Återvinningscentralen Renen	Eksjö Energi AB	P-O
0686-60-011	Sjöviks avfallsanläggning	Eksjö Energi AB	Li
0686-61-009	Infratek Sverige AB	Infratek Sverige AB	P-O
0686-63-007	Rogers Bil AB	Rogers Bil AB	P-O
0686-81-001	Återvinningsterminalen Eksjö	Eksjö Energi AB	Li
0687-101	Tranås Skinnberedning AB	Tranås Skinnberedning AB	BELU

Dossiernummer	Anlaggningsnamn	Verksamhetsutövare	Handläggare
0687-143	Ängarydskapellets krematorium	Tranås kommuns Griftegårdsförvaltning	Stig
0687-50-001	Tranås ARV	Tranås kommun	P-O
0687-60-001	Norraby avfallsdeponi	Tranås kommun	MLLU
0687-60-003	Kompostering Norraby	Tranås kommun	MLLU
0604-20-017	Larstorpsmossen	Mullmäster AB	P-O
0617-20-023	Törestorp	Hillerstorps Schakt AB	BL
0617-20-025	Näs 1:9	Gunnarssons Maskinstation AB	BL
0617-20-027	Gynnås	Sandahls Entreprenad AB	BL
0617-20-033	Mjogaryd Norregård	Svevia AB	Stig
0617-20-034	Gynnås	Gunnarssons Maskinstation AB	Stig
0617-20-039	Borrebo 1:1	Sandahls Entreprenad AB	Stig
0617-20-040	Kvarnabo 1:5	Kvarnabo Sten HB	Stig
0617-20-041	Ådalsmossen	Hörle Torv AB	P-O
0642-20-001	Skarpemon	TJ Gräv i Brandstorp AB	Stig
0642-20-003	Härstorp 1:3	Mullsjö Åkeri AB	Stig
0642-20-004	Utvängstorp	Bröderna Larssons Torvförädling HB	P-O
0643-20-004	Baskarpsand	Sibelco Nordic AB	MLLU
0643-20-006	Dykärr	Brogårdsand Finja Betong AB	MLLU
0643-20-007	Tumbäck	Svevia AB	Stig
0662-20-006	Stenhestra 1:2	Tranemo Grus & Betong AB	BL
0662-20-023	Plombo	Axelssons Åkeri AB K-Å	BL
0662-20-029	Lunden 1:15	Rohdins Schakt AB	Stig
0662-20-040	Öreryd	Gislaved Recycling AB	BL
0662-20-045	Bölaryd	Sandahls Entreprenad AB	BL
0662-20-047	Östra Kallset 1:8, 1:11	Västbo Lastbilcentral AB	BL
0662-20-048	Fällinge Ågård 3:5	Västbo Lastbilcentral AB	BL
0662-20-049	Bränne	Västbo Lastbilcentral AB	BL
0662-20-065	Ekenäs	Neova AB	Li
0662-20-068	Rasta mosse	Neova AB	Li
0662-20-068	Ryds mosse	Neova AB	Li
0662-20-078	Kållerstad	Rohdins Schakt AB	BL
0662-20-085	Nennesmo	Gustafssons Åkeri AB, Bröderna	BL
0662-20-087	Lövås	Västbo Lastbilcentral AB	Stig
0662-20-100	Signelsö	Tranemo Grus & Betong AB	Stig
0662-20-101	Ryd	Ryds Torv AB	P-O
0662-20-104	Dravö mosse	Neova AB	Li
0662-20-112	Betarp 2:98	SkogsEnergi i Västbo AB	BL
0662-20-116	Oxanäset	Västbo Lastbilcentral AB	Stig
0662-20-121	Röckla	Västbo Lastbilcentral AB	Stig
0662-20-122	Hässleberg	Rohdins Schakt AB	BL
0665-20-007	Bratteborg - Gnyltån	Sandahls Entreprenad AB	BL
0665-20-010	Föreberg	Jan-Erik Svensson	BL
0665-20-028	Boarp	Sandahls Entreprenad AB	Stig
0665-20-031	Svenarum	NCC Roads AB, Sverige Öst	BL
0665-20-032	Hok	Sandahls Entreprenad AB	Stig
0665-20-034	Horkarlamossen	Södra Skogsenergi AB	Li
0665-20-035	Kvighult	Svenarums Torvprodukter AB	P-O
0665-20-040	Boarp 1:127	Ture Johanssons Trävaru AB	BL
0665-20-042	Kohult och Åkaköp	Svenarums Torvprodukter AB	P-O
0665-20-048	Spinkamålen 1:3	Svenarums Torvprodukter AB	P-O
0665-20-075	Mörkebo 1:2 och Pukarp 1:16	Skillingskog AB	Stig
0665-20-076	Föreberg	Jan-Erik Svensson	Stig

Dossiernummer	Anlagningsnamn	Verksamhetsutövare	Handläggare
0665-20-077	Kushult 1:10	Valter Karlsson	BL
0680-20-018	Ekåsen	L-O Svenningssons Åkeri AB	BL
0680-20-038	Hökhult	Bernt Gunnarsson	P-O
0680-20-042	Renstorp	Skanska Asfalt och Betong AB	BL
0680-20-046	Sundsholm	Åke Larsson	P-O
0680-20-063	Långarum	Norra Mo Grus HB	BL
0680-20-071	Prästerydsmossen	Unitorv AB	P-O
0680-20-072	Stråkentäkten	StråkenGrus AB	BL
0680-20-075	Ubbarpstäkten	NCC Roads AB, Sverige Öst	Stig
0680-20-087	Spånshult	Skanska Asfalt och Betong AB	BL
0680-20-092	Källarp	Skanska Asfalt och Betong AB	Stig
0680-20-094	Norra Hökhult	BMR Produkter AB	P-O
0680-20-099	Unnaryd 8:1 och 8:10	NCC Roads AB, Sverige Öst	Stig
0680-20-123	Odensjö, Spånshult 1:5	NCC Roads AB, Sverige Öst	BL
0682-20-019	Fåglehult	Swerock AB	BL
0682-20-025	Krökesbo	Skanska Asfalt och Betong AB	Stig
0682-20-026	Tryggarp 3:2, 3:6 och 3:8	Kennert Johansson	Stig
0682-20-028	Karsbo	Skanska Asfalt och Betong AB	Stig
0682-20-038	Horshaga	Forserums Betong	BL
0682-20-073	Stenseryd	Rolf Karlsson	BL
0682-20-075	Älgarydsmossen	BMR Produkter AB	P-O
0682-20-113	Floryd	Högländsschakt AB	BL
0682-20-114	Hudarydsmossen	BMR Produkter AB	P-O
0682-20-116	Holmen	Pettersson & Söner Åkeri AB	BL
0682-20-121	Ryd 3:2, 3:3	Holst Åkeri AB	Stig
0683-20-096	Flymossen	Neova AB	Li
0683-20-110	Holmebomossen	Emmaljunga Torvmull AB	P-O
0684-20-017	Portaryd 1:2	NCC Roads AB, Sverige Öst	Stig
0684-20-024	Vrigstad 3:1 m fl	Mullmäster AB	P-O
0684-20-026	Hultagård	HM Grävservice AB	BL
0684-20-027	Röd	NCC Roads AB, Sverige Öst	BL
0684-20-032	Komstad 1:5 m fl och Malkomsö 1:5	NCC Roads AB, Sverige Öst	BL
0684-20-045	Store mosse	Neova AB	Li
0684-20-054	Skäftesmyr (konc)	BMR Produkter AB	P-O
0684-20-078	Boda 1:1	NCC Roads AB, Sverige Öst	Stig
0684-20-079	Hällarydsmossen	Neova AB	Li
0684-20-095	Hjärtlanda 1:2, 3:5	NCC Roads AB, Sverige Öst	Stig
0684-20-097	Sjöberg 1:2	Swerock AB	Stig
0684-20-100	Björka	Tore Petersson	Stig
0684-20-124	Torottagården	Neova AB	Li
0686-20-057	Holmen	Swerock AB	BL
0686-20-070	Kulla	Ann-Charlotte Törnered	BL
0686-20-071	Hagersryd 5:1	Gilbert Gustafsson Entreprenad AB	Stig
0686-20-075	Ekås	Härstorps Åkeri AB	Stig
0604-20-051	Björka		P-O
0680-20-105	Källarp		
0682-20-102	Fredriksdal		
0682-20-143	Stenseryd, Skäftesmyr		P-O
0684-20-102	Ärnanäs		
0683-20-157	Styckebo och Tostarp		

Dammar - Bedömningsgrunder

Kriterier - naturvärden	Poäng	Kommentar
I anslutning till Nationalpark	0	Nej
	1	inom 500 m
I anslutning till Naturreservat	0	Nej
	1	inom 500 m
I anslutning till Natura 2000 område	0	Nej
	1	inom 500 m
I anslutning till Vattenskyddsområde	0	nej
	1	inom 500 m
I anslutning till Biotopskyddsområde i skogsmark	0	Nej
	1	inom 500 m
I anslutning till Biotopskyddsområde i odlingsmark	0	Nej
	1	inom 500 m
Klassning enligt SystemAqua	0	Nej
	1	Mycket lågt naturvärde
	1	Lågt naturvärde
	2	Måttligt naturvärde
	3	Högt naturvärde
	3	Mycket högt naturvärde
Klassning enligt VMI	0	Nej
	1	4
	1	3
	2	2
	2	1
Vattendragets statusklass enligt vattenförvaltningen	0	ej klassad
	1	dålig status
	2	otillfredsställande status
	3	måttlig status
	4	god status
	5	hög status
Sjöns statusklass enligt vattenförvaltningen	0	ej klassad
	1	dålig status
	2	otillfredsställande status
	3	måttlig status
	4	god status
	5	hög status
Grundvattnets statusklass enligt vattenförvaltningen	0	ej klassad
	1	dålig status
	2	otillfredsställande status
	3	måttlig status
	4	god status
	5	hög status

Värdefulla vatten – Naturvård	0	Inte utpekad
	4	Regionalt värdefull/särskilt värdefull
	5	Nationellt värdefull eller särskilt värdefull
Värdefulla vatten – Fiske	0	Inte utpekad
	4	Regionalt värdefull/särskilt värdefull
	5	Nationellt värdefull eller särskilt värdefull

Summa

Ovanstående rader summeras

Kriterier - övrigt		
Lagefterlevnad/Egenkontroll	1	mycket god lagefterlevnad/egenkontroll
	2	god lagefterlevnad/egenkontroll
	3	dålig lagefterlevnad/egenkontroll
Tillstånd	1	Miljöbalken
	2	Vattenlagen
	3	Äldre vattenlagen
	4	Nej/okänt
Vattenkraftverk i drift	0	Nej/okänt
	1	Ja
Dammsäkerhet	1	Konsekvensklass 1
	2	Konsekvensklass 2
	3	Konsekvensklass 3
Prioritering omprövning/reservat/biologisk återställning/fiskevård	1	Omprövning
	2	Utrivning
	3	Tillsyn

Prioriteringslista Jönköpings län 2012

Prioriterings- ordning	Objektnamn	Kommun	Bransch	Riskklass	Ansvarig finns	Primär förorening	Status	Kommentar
1	fd Grimstors Impregneringsanläggning	Nässjö	Träimpregnering	1	Nej	As	Åtgärd	Se 2.2.4 regionalt program för efterbehandling av förorenade områden för beskrivning
2	Ormaryds fd träimpregnering	Nässjö	Träimpregnering	1	Nej	As	Huvudstudie	Se 2.2.4 regionalt program för efterbehandling av förorenade områden för beskrivning
3	Lillesjön i Grimstorp	Nässjö	Sediment BKL 1	1	Nej	As	Huvudstudie	Se 2.2.4 regionalt program för efterbehandling av förorenade områden för beskrivning
4	Munksjön	Jönköping	Sediment BKL 1	1	Delvis	Hg	Huvudstudie	Se 2.2.4 regionalt program för efterbehandling av förorenade områden för beskrivning
5	Banverkets impregneringsanläggning	Nässjö	Träimpregnering	1	Delvis	As	Åtgärd	Se 2.2.4 regionalt program för efterbehandling av förorenade områden för beskrivning
6	Värnamotvätten fd	Värnamo	Kemtvätt - med lösningsmedel	1	Nej	X-CH	Åtgärd	Se 2.2.4 regionalt program för efterbehandling av förorenade områden för beskrivning
7	Electro Enoc AB	Gislaved	Verkstadsindustri - med halogenerade lösningsmedel	1	Ja	X-CH	Förstudie	Se 2.2.4 regionalt program för efterbehandling av förorenade områden för beskrivning
8	Gardelux-Lacko	Gislaved	Verkstadsindustri - med halogenerade lösningsmedel	1	Ja	X-CH	Delåtgärd pågår	Se 2.2.4 regionalt program för efterbehandling av förorenade områden för beskrivning
9	fd Härenfors Metallverk	Värnamo	Verkstadsindustri - med halogenerade lösningsmedel	1	Ja	X-CH	Förstudie	Se 2.2.4 regionalt program för efterbehandling av förorenade områden för beskrivning
10	fd Br Lijas Metallind (Broling SMIDE AB)	Gnosjö	Verkstadsindustri - med halogenerade lösningsmedel	1	Nej	X-CH	Huvudstudie	Se 2.2.4 regionalt program för efterbehandling av förorenade områden för beskrivning
11	Insjöns Metallfabrik HB	Gnosjö	Ytbehandling av metaller elektrolytiska/kemiska processer	1	Nej	Ni	Förstudie	Se 2.2.4 regionalt program för efterbehandling av förorenade områden för beskrivning
12	fd Rasselfalls såg (Trävaru AB Sommen)	Tranås	Sågverk med doppning	1	Nej	Dioxin	Huvudstudie	Se 2.2.4 regionalt program för efterbehandling av förorenade områden för beskrivning
13	Sulfittfabriken i Mariannelund	Eksjö	Massa och pappersindustri	1	Delvis	Pb	Huvudstudie	Se 2.2.4 regionalt program för efterbehandling av förorenade områden för beskrivning
14	Götarps Fabriks AB m fl	Gnosjö	Ytbehandling av metaller elektrolytiska/kemiska processer	1	Ja	Ni	Huvudstudie	Se 2.2.4 regionalt program för efterbehandling av förorenade områden för beskrivning
15	Kvarnasjön	Gnosjö	Sediment BKL 2	1	Ja	Cr	Huvudstudie	Se 2.2.4 regionalt program för efterbehandling av förorenade områden för beskrivning
16-67	Aneby Renhållning	Aneby	Mellanlagring och sorteringsstation avfall	-	Ja	Metaller	Inventering	Ej inbördes rangordnade prioriterade objekt
16-67	Askeryds lanthandel	Aneby	Drivmedelshandling	2	Ja	Oljeprod.	Inventering	Ej inbördes rangordnade prioriterade objekt
16-67	FRINAB AB	Aneby	Verkstadsindustri - med halogenerade lösningsmedel	2	Ja	X-CH	Inventering	Ej inbördes rangordnade prioriterade objekt
16-67	Kemtvätt, Frinnaryd	Aneby	Kemtvätt - med lösningsmedel	2	Ja	X-CH	Inventering	Ej inbördes rangordnade prioriterade objekt
16-67	Becker Acroma KB	Eksjö	Färgindustri	2	Ja	Oljeprod.	Inventering	Ej inbördes rangordnade prioriterade objekt
16-67	EMAB Erlandssons metallfabrik AB	Gislaved	Verkstadsindustri - med halogenerade lösningsmedel	2	Ja	X-CH	Inventering	Ej inbördes rangordnade prioriterade objekt
16-67	Esbe AB	Gislaved	Verkstadsindustri - med halogenerade lösningsmedel	2	Ja	X-CH	Inventering	Ej inbördes rangordnade prioriterade objekt
16-67	fd Hällabäcks Sågverk AB; barktipp	Gislaved	Sågverk med doppning	1	Ja	X-CH	Inventering	Ej inbördes rangordnade prioriterade objekt
16-67	Isaberg Rapid AB (fd Isaberg Verkstad AB)	Gislaved	Verkstadsindustri - med halogenerade lösningsmedel	1	Ja	X-CH	Förstudie	Ej inbördes rangordnade prioriterade objekt
16-67	Newell Window Fashions (fd Acrimo & Metallhyttan)	Gislaved	Ytbehandling av metaller elektrolytiska/kemiska processer	1	Ja	Pb	Huvudstudie	Ej inbördes rangordnade prioriterade objekt
16-67	Oskarstippen i Smålandsstenar	Gislaved	Avfallsdeponier - icke farligt, farligt avfall	2	Ja	Zn	Förstudie	Ej inbördes rangordnade prioriterade objekt
16-67	Skeppshults Bruk AB	Gislaved	Ytbehandling av metaller elektrolytiska/kemiska processer	2	Delvis	Zn	Huvudstudie	Ej inbördes rangordnade prioriterade objekt
16-67	Arnico	Gnosjö	Ytbehandling av metaller elektrolytiska/kemiska processer	2	Nej	Zn	Huvudstudie	Ej inbördes rangordnade prioriterade objekt
16-67	Brännehytte Ytbehandling AB	Gnosjö	Ytbehandling av metaller elektrolytiska/kemiska processer	1	Ja	Cr	Huvudstudie	Ej inbördes rangordnade prioriterade objekt
16-67	fd Hallabo Metallgjuteri, gamla platsen	Gnosjö	Ytbehandling av metaller elektrolytiska/kemiska processer	1	Nej	Cu	Åtgärd	Ej inbördes rangordnade prioriterade objekt
16-67	Gamla Nordbäck m fl	Gnosjö	Träimpregnering	1	Ja	As	Huvudstudie	Ej inbördes rangordnade prioriterade objekt
16-67	LEBA Industriservice AB	Gnosjö	Verkstadsindustri - med halogenerade lösningsmedel	2	Ja	X-CH	Förstudie	Ej inbördes rangordnade prioriterade objekt
16-67	Pelly Industri AB (fd Hillerstors Metallverk)	Gnosjö	Verkstadsindustri - med halogenerade lösningsmedel	1	Ja	X-CH	Huvudstudie	Ej inbördes rangordnade prioriterade objekt
16-67	Söderlunds Metall AB	Gnosjö	Verkstadsindustri - med halogenerade lösningsmedel	1	Ja	X-CH	Inventering	Ej inbördes rangordnade prioriterade objekt
16-67	Söderlunds metall AB	Gnosjö	Verkstadsindustri - med halogenerade lösningsmedel	1	Ja	X-CH	Inventering	Ej inbördes rangordnade prioriterade objekt
16-67	Turessons Marketing AB i Åsenhöga	Gnosjö	Verkstadsindustri - med halogenerade lösningsmedel	2	Ja		Inventering	Ej inbördes rangordnade prioriterade objekt
16-67	Källabäckens Trä AB	Habo	Sågverk med doppning	1	Delvis	X-CH	Inventering	Ej inbördes rangordnade prioriterade objekt
16-67	F.d. Bankeryds Nickel och Krom	Jönköping	Ytbehandling av metaller elektrolytiska/kemiska processer	2	Nej	Ni	Huvudstudie	Ej inbördes rangordnade prioriterade objekt
16-67	Husqvarna AB	Jönköping	Verkstadsindustri - med halogenerade lösningsmedel	1	Ja	X-CH	Förstudie	Ej inbördes rangordnade prioriterade objekt
16-67	Kålgårdsområdet	Jönköping	Övrigt BKL 2	1	Nej	Pb	Åtgärd	Ej inbördes rangordnade prioriterade objekt
16-67	Oljedepåområdet vid Munksjön	Jönköping	Oljedepå	1	Ja	Oljeprod.	Delåtgärd	Ej inbördes rangordnade prioriterade objekt
16-67	Saab Training System AB, fd Stensholms Fabriks AB	Jönköping	Verkstadsindustri - med halogenerade lösningsmedel	1	Ja	X-CH	Inventering	Ej inbördes rangordnade prioriterade objekt
16-67	Saab, Domherren 23, mfl	Jönköping	Ytbehandling av metaller elektrolytiska/kemiska processer	1	Ja	X-CH	Inventering	Ej inbördes rangordnade prioriterade objekt
16-67	Syrslamgropen	Jönköping	Industriepionier	1	Nej	Oljeprod.	Åtgärd	Ej inbördes rangordnade prioriterade objekt
16-67	Thores Trä	Jönköping	Sågverk med doppning	1	Ej utrett	X-CH	Inventering	Ej inbördes rangordnade prioriterade objekt
16-67	Kåbergs tipp (Vulkanen)	Nässjö	Industriepionier	1	Ej utrett	Ej valt	Inventering	Ej inbördes rangordnade prioriterade objekt
16-67	Rörvik Timber Högländet/Sandsjöfors	Nässjö	Sågverk med doppning	2	Ja	Hg	Inventering	Ej inbördes rangordnade prioriterade objekt
16-67	Rörviks Trä AB	Sävsjö	Sågverk med doppning	1	Ja	Dioxin	Inventering	Ej inbördes rangordnade prioriterade objekt
16-67	Kungshults f.d. kromslamdeponi	Tranås	Industriepionier	2	Ja	Cr	Huvudstudie	Ej inbördes rangordnade prioriterade objekt
16-67	AQ Enclosure Systems AB/Flextronics Systems AB m.fl	Vaggenyd	Verkstadsindustri - med halogenerade lösningsmedel	1	Ja	X-CH	Delåtgärd	Ej inbördes rangordnade prioriterade objekt
16-67	Jämbacken Återvinning AB, Yggen 2, Vaggenyd	Vaggenyd	Övrigt BKL 1	1	Ja	X-CH	Huvudstudie	Ej inbördes rangordnade prioriterade objekt
16-67	BegDel i Sverige AB (Trucken 5)	Vetlanda	Övrigt BKL 2	2	Delvis	PCB	Initiering	Ej inbördes rangordnade prioriterade objekt
16-67	Bjödås mekaniska AB	Vetlanda	Verkstadsindustri - med halogenerade lösningsmedel	2	Ja	X-CH	Inventering	Ej inbördes rangordnade prioriterade objekt
16-67	Boro-området i Landsbro	Vetlanda	Träimpregnering	1	Nej	As	Åtgärd	Ej inbördes rangordnade prioriterade objekt
16-67	Ekenås mekaniska AB	Vetlanda	Verkstadsindustri - med halogenerade lösningsmedel	2	Ja	X-CH	Inventering	Ej inbördes rangordnade prioriterade objekt
16-67	Fiberslamtipp Kvill-Pukabo	Vetlanda	Industriepionier	1	Ja	PCB	Inventering	Ej inbördes rangordnade prioriterade objekt
16-67	Fredriksbergs koppar- och zinkgruvor	Vetlanda	Gruva och upplag - Sulfidmalm, rödfyr	2	Nej	Cu	Inventering	Ej inbördes rangordnade prioriterade objekt
16-67	Hallsby metall AB	Vetlanda	Verkstadsindustri - med halogenerade lösningsmedel	3	Ja	X-CH	Inventering	Ej inbördes rangordnade prioriterade objekt
16-67	Hällarydsverken f d	Vetlanda	Verkstadsindustri - med halogenerade lösningsmedel	1	Ja	Oljeprod.	Åtgärd	Ej inbördes rangordnade prioriterade objekt
16-67	Kleva nickel- och koppargruva	Vetlanda	Gruva och upplag - Sulfidmalm, rödfyr	2	Nej	Ni	Inventering	Ej inbördes rangordnade prioriterade objekt
16-67	Lindshammars Industritipp	Vetlanda	Industriepionier	1	Ej utrett	As	Inventering	Ej inbördes rangordnade prioriterade objekt
16-67	Proton Finishing Ekenässjön AB	Vetlanda	Ytbehandling av metaller elektrolytiska/kemiska processer	2	Ja	Ni	Huvudstudie	Ej inbördes rangordnade prioriterade objekt
16-67	Ådelfors amalgameringsverk	Vetlanda	Primära metallverk	1	Ej utrett	Hg	Inventering	Ej inbördes rangordnade prioriterade objekt
16-67	Belas	Värnamo	Verkstadsindustri - med halogenerade lösningsmedel	2	Ja	X-CH	Inventering	Ej inbördes rangordnade prioriterade objekt
16-67	fd Magni Jonssons Trävaru AB	Värnamo	Sågverk med doppning	1	Ej utrett	X-CH	Inventering	Ej inbördes rangordnade prioriterade objekt
16-67	RECI AB /fd Leto AB	Värnamo	Anläggning för farligt avfall	1	Ja	X-CH	Huvudstudie	Ej inbördes rangordnade prioriterade objekt
16-67	Ivättbjörnarna Bergman & son m fl	Värnamo	Verkstadsindustri - med halogenerade lösningsmedel	1	Ej utrett	X-CH	Inventering	Ej inbördes rangordnade prioriterade objekt

Problemområden

För Miljötillsynsfunktionens tillsynsobjekt har följande problemområden identifierats. De identifierade problemområdena utgår från de nationella miljö kvalitetsmålen.

Begränsad klimatpåverkan

TRANSPORTER, INTERNA OCH EXTERNA

Transporterna bidrar till ökade utsläpp av växthusgaser. Transporterna avser såväl flyg-, båt-, väg-, tåg- och interna transporter. Bränsleval och transportsätt till, från och inom verksamheterna kan i viss mån påverkas av tillsyn.

ENERGIANLÄGGNINGAR, EXTERNA OCH INTERNA

Problemområdet avser själva produktionsanläggningen, både för värme- och elproduktion. Vid förbränning bildas växthusgaser. Med externa energianläggningar menas produktion av energi i sådan mängd att energi kan levereras också till andra användare. Anläggning för intern energiproduktion innebär egenproducerad energi i egna förbränningsanläggningar såsom olje-, biobränsle-, och gasolförbränning.

ENERGIFÖRBRUKNING

Utsläpp av växthusgaser till följd av hög energiförbrukning vid verksamheter. Problemområdet omfattar den energin som förbrukas inom verksamheterna. Om energiförbrukningen minskar, minskas även utsläppen av växthusgaser vid energianläggningarna.

FACKLING, GASLÄCKAGE PÅ AVLOPPSRENINGSVRKEN, VÄXTKRAFT OCH FÖRGASNINGSANLÄGGNINGEN

Vid förbränning av gasen i öppen låga sker bla koldioxidutsläpp. Vid driftstörningar på avloppsreningsverken, biogasanläggningen och förgasningsanläggningen kan utsläpp av gas ske.

DEPONIGAS

Vid nedbrytning av biologiskt material på deponier bildas metan som är en kraftig växthusgas.

Frisk luft

ENERGIANLÄGGNINGAR

Vid framställning av energi i förbränningsanläggningar sker utsläpp av, förutom växthusgaser, stoft, svaveldioxid, kvävedioxid och ozon vid förbränning av fossila- och biobränslen.

TRANSPORTER, INTERNA OCH EXTERNA

Vid transporter uppkommer, förutom växthusgaser, stoft, svaveldioxid, kvävedioxid och ozon. Höga partikelhalter uppkommer vid slitage av vägbanan.

ENERGIFÖRBRUKNING

Hög energiförbrukning genererar högre utsläpp av stoft, svaveldioxid, kvävedioxid och ozon.

LÖSNINGSMEDELSANVÄNDNING

Vid lösningsmedelsanvändning uppkommer flyktiga organiska ämnen.

STOFTUTSLÄPP

Stoftutsläpp från bland annat industrier, hamnar och energianläggningar påverkar halten partiklar i luften.

Giffri miljö

FÖRORENINGSSKADADE OMRÅDEN

Föroreningsskade områden läcker ut metaller, oljor och andra ämnen ut i vattendrag, grundvatten och marken. Viss dunstning till luften kan även förekomma av vissa ämnen.

KEMIKALIEANVÄNDNING

Vid användning av kemiska produkter finns risken för läckage samt diffus spridning av olika miljö- och hälsofarliga ämnen.

DAGVATTEN

Vid utsläpp av kyl- och processavloppsvatten till dagvattnet från verksamheter samt dagvatten från hårdgjorda ytor inom verksamheterna finns det risk att förorenat dagvatten når sjöar och vattendrag.

UTSLÄPP TILL VATTEN

Vid utsläpp av kyl- och processvatten samt lakvatten från deponier påverkas vattendragen av metaller och andra föroreningar.

AVFALL- UTSORTERING AV FARLIGT AVFALL

Osorterat/felsorterat avfall leder till minskad återvinning och större mängd avfall som deponeras samt större utsläpp vid avfallsförbränning.

AVFALLSPREVENTION

Kunskapsbrist hos tillverkare av produkter och varor leder till att avfall uppstår i onödan. Hur mycket avfall som uppstår och hur farligt avfallet blir bestäms redan när en produkt utformas. Om avfallets mängd och farlighet ska minskas måste avfallsfrågorna ses som en del av tillverkningen och användningen av varor.

Ingen övergödning

UTSLÄPP FRÅN AVLOPPSRENINGSVÄRK

Avloppsreningsverken reningsgrad påverkar utsläppen av kväve och fosfor till vattendragen.

LAKVATTEN FRÅN DEPONIER

Lakvatten från deponier där organiskt avfall har deponerats innehåller näringsämnen.

TRANSPORTER

Vid transporter bildas kväveoxider som är gödande i vattendragen.

ENERGIANLÄGGNINGAR, EXTERNA OCH INTERNA

Se transporter ovan.

SPRÄNGNING VID BERGTÄKTER

Vid sprängning på land sker utsläpp av kväve främst i form av ammoniumnitrat från sprängmedlet. Detta sprids i luften och deponeras senare eller fastnar direkt på sprängmassorna. Ammoniumnitrat är lösligt i vatten och kan sedan spridas via regnvatten etc. till mark, grundvatten eller recipienten.

DAGVATTEN

Visst kyl- och processvatten som avleds till dagvattnet kan innehålla kväve och fosfor som göder vattendragen.

God bebyggd miljö

BULLER

Verksamhetens ljudnivåer påverkar människors hälsa.

TRANSPORTER

Transporterna påverkar samhället i form av vägar och buller från trafiken.

ENERGIFÖRBRUKNING

Mycket energi går åt till att värma lokaler och bostäder. Våra tillsynsobjekt har relativt stora ytor som behöver värmas upp. Se även energiförbrukning under frisk luft och begränsad klimatpåverkan.

GRUSTÄKTER

Natur- och kulturlandskapet förändras mycket vid grustäkter. För att säkra samhällets framtida tillgång till dricksvatten ska grundvattenförande geologiska formationer i största möjliga mån bevaras. Naturgrus ska endast användas då ersättningsmaterial inte finns tillgängligt.

ENERGIANLÄGGNINGAR, EXTERNA OCH INTERNA

Energianläggningar påverkar sitt närområde genom bla buller och transporter av bränsle.

AVFALL

Uppkomsten av avfall. Den s.k. avfallshierarkin beskriver hur avfall bör hanteras för att miljöpåverkan ska bli så liten som möjligt. Enligt avfallshierarkin bör själva uppkomsten av

avfall minimeras. Det avfall som ändå uppkommer ska göras så ofarligt som möjligt. Därefter bör avfall så långt det är möjligt och miljömässigt motiverat tas omhand i följande prioriteringsordning: återanvändning, materialåtervinning inkl. biologisk behandling, förbränning med energiutvinning och i sista hand deponering.

SLAM FRÅN AVLOPPSRENINGSVERK

Slammet från avloppsreningsverken innehåller gödningsmedel som inte återvinns. Eftersom fosfor är en ändlig resurs är det viktigt att den återvinns och inte läggs på deponi.

Bara naturlig försurning

ENERGIANLÄGGNINGAR, INTERNA OCH EXTERNA

Vid förbränning av bränslen som innehåller svavel bildas svavelsyra som är försurande. Kvävedioxidutsläppen är även försurande för miljön.

TRANSPORTER

Se energianläggningar ovan.

SKYDDANDE OZONSKIKT

Köldmedelanvändningen. Köldmedelanläggningar kan läcka köldmedier som i vissa fall innehåller ozonnedbrytande ämnen. Skrotning av köldmedelanläggningar. Fel hantering och omhändertagande av skrotade kylanläggningar kan ge utsläpp av ozonnedbrytande ämnen (köldmedier).

Säker strålmiljö

RADIOAKTIVT AVFALL

Det radioaktiva avfallet kan vara skadligt för människors hälsa och djurlivet i form av strålning från avfallet. Radioaktivt avfall kan förkomma i skrotanläggningar och avfallsanläggningar.

Levande sjöar och vattendrag

DAGVATTEN

Utsläpp av förorenade ämnen via dagvattnet kan påverka växter och djur i sjöar och vattendrag.

UTSLÄPP FRÅN AVLOPPSRENINGSVERK

Se dagvatten ovan.

FÖRORENINGSSKADADE OMRÅDEN

Föroreningsskadade områden läcker ut metaller, oljor och andra ämnen ut i vattendrag, grundvatten och marken.

PUNKUTSLÄPP FRÅN VERKSAMHETER

Se dagvatten ovan.

Grundvatten av god kvalitet

GRUSTÄKTER

Grundvattnets kvalitet påverkas negativt av mänskliga aktiviteter som markanvändning, uttag av naturgrus, tillförsel av föroreningar med mera. Grundvattenförande geologiska formationer ska skyddas mot exploatering som begränsar användningen av vattnet.

FÖRORENINGSSKADADE OMRÅDEN

Föroreningsskade områden läcker ut metaller, oljor och andra ämnen ut i vattendrag, grundvatten och marken.

DIFFUSA UTSLÄPP OCH SPILL FRÅN VERKSAMHETER

Vid diffusa utsläpp och spill av kemikalier och flytande avfall finns risken att utsläppen når grundvattnet

AVLOPPSLEDNINGAR

Vid läckage från avloppsledningar kommer orenat avloppsvatten ut i marken vilket kan förorena och göda grund- och ytvatten.

MYLLRANDE VÅTMARKER

Torvtäcker utarmar våtmarker då dessa dikas och avvattnas.

Ett rikt växt och djurliv

TÄKTER

Felaktig efterbehandling av täkter kan utarma artrikedomen. I efterbehandlingsarbetet, med främst grus- och sandtäkter, kan många arter som kräver specifika miljöer för sin överlevnad ges ökade möjligheter.

Tillsynsaktiviteter

UPPFÖLJNING AV ENERGIPROJEKTET

År 2006 anordnade Länsstyrelsen ett energiprojekt, som innebar att verksamhetsutövarna skulle få mer kunskaper om energihushållning och energieffektivisering och samtidigt arbeta fram energiplaner för sina verksamheter. Enerkiprojektet behöver följas upp. Det kan ske genom att Länsstyrelsen skickar ut enkäter till de berörda verksamheterna för att efterhöra om projektets resultat och effekter.

Berörda objekt: Samtliga Länsstyrelsens tillsynsobjekt förutom täkter.

Tidsåtgång: Beroende på hur uppföljningen kommer att gå till så antagligen minst två dagar per objekt förutom den tid som ingår i den löpande tillsynen totalt 44 dagar.

Berörda miljömål: Begränsad klimatpåverkan, God bebyggd miljö och Frisk luft.

INTERNA OCH EXTERNA TRANSPORTER

Tillsynen över verksamheternas interna och externa transporter behöver intensifieras. Länsstyrelsen kan begära in redovisningar från verksamhetsutövarna, som sedan granskas. Begära att verksamhetsutövarna redovisar en beräkning för sina utsläpp från transporter samt en plan för hur utsläppen ska kunna reduceras genom transporteffektivisering (färre transporter), kortare transportvägar eller byte till mindre miljöbelastande transportsätt. Detta avser både egna transporter och dem som utförs av entreprenörer. För transporter med båt bör man vid upphandling begära att bränslen med lägre svavelinnehåll används.

För såväl personbilar som arbetsmaskiner/motordrivna verktyg bör man i första hand välja fordon som drivs med alternativa drivmedel, hybrid- eller eldrift. I andra hand kan man välja bensin-/dieselfordon med låg bränsleförbrukning och lägsta möjliga avgasutsläpp (högsta miljöklass). Detta avser både egna transporter och dem som utförs av entreprenörer. Personal som kör personbil eller arbetsfordon i tjänsten bör erbjudas utbildning i ”ecodriving”.

Berörda objekt: Samtliga Länsstyrelsens tillsynsobjekt.

Tidsåtgång: För begäran och granskning av redovisning åtgår 2 dagar per objekt plus 4 dagar för framtagning av begäran.

Berörda miljömål: Begränsad klimatpåverkan, frisk luft, bara naturlig försurning.

POLICY FÖR TRANSPORTEFFEKTIVISERING OCH BRÄNSLEVAL

Utarbeta en policy för vilka krav som är skäligen att ställa vad gäller transporteffektivisering och bränsleval. Klargöra rättspraxis. Utredda vad bästa möjliga fordonsteknik är.

Berörda objekt: Samtliga Länsstyrelsens tillsynsobjekt.

Tidsåtgång: 10 dagar.

Berörda miljömål: Begränsad klimatpåverkan, Frisk luft, Bara naturlig försurning.

UTBILDNING ANGÅENDE TRANSPORTER

En utbildningsdag ska anordnas för verksamhetsutövarna angående transporter.

Berörda objekt: Samtliga Länsstyrelsens tillsynsobjekt.

Tidsåtgång: För utbildningsdagen beräknas 4 dagar behövas för förberedelse samt en dag för 4 handläggare. Totalt 8 dagar.

Berörda miljömål: Begränsad klimatpåverkan, Frisk luft, Bara naturlig försurning.

UTSLÄPP AV METANGAS

Uppgifter om gasutsläpp från avloppsreningsverken, biogasanläggningar, förgasningsanläggningen (Simsholmen) samt gamla deponier bör redovisas. Detta för att vidare kunna begära åtgärder för att minimera utsläppen.

Berörda objekt:

Tidsåtgång: 2 dagar per objekt. Totalt 16 dagar.

Berörda miljömål: Begränsad klimatpåverkan.

RISKTILLSYN

Genomföra risktillsyn på verksamheterna för att minska risken för olyckor som kan påverka miljön eller människors hälsa. Miljösamverkan Sverige har tagit fram underlagsmaterial och checklista för risktillsyn. Se vidare deras interna hemsida.

Berörda objekt: Samtliga Länsstyrelsens tillsynsobjekt.

Tidsåtgång: minst 1 dag per objekt. Totalt 36 dagar.

Berörda miljömål: Begränsad klimatpåverkan, Frisk luft, Bara naturlig försurning, Giftfri miljö, God bebyggd miljö.

SVAVEL OCH VÄXTHUSGASER VID FÖRBRÄNNING

Verka för att förbränningsanläggningar drivs så att utsläpp av svavel och växthusgaser minskar. Detta kan göras genom att begära in åtgärdsplaner för vilka åtgärder som kan vidtas för att minska svavelutsläppen och växthusgaser som bildas vid förbränning. Åtgärdsförslagen ska innehålla en bedömning om hur detta kan göras och vilka övriga effekter det får och vilka kostnader det innebär.

Berörda objekt:

Tidsåtgång: 3 dagar per objekt. Totalt 9 dagar.

Berörda miljömål: Begränsad klimatpåverkan, Frisk luft, Bara naturlig försurning.

VERKSAMHETSUTÖVARES UTSLÄPP TILL DAGVATTEN

Verksamhetsutövarnas utsläpp till dagvatten behöver kartläggas. Det kan ske genom att begära in uppgifter från verksamhetsutövarna. Ställa krav på verksamhetsutövare att kartlägga sitt system för dagvattenhantering. Ställa krav på karaktärisering av dagvattnet med avseende på föroreningar som kan uppkomma inom verksamheten. Ställa krav på rening av dagvattnet där så behövs. Arbeta med policy för dagvattenfrågor.

Berörda objekt: Samtliga Länsstyrelsens tillsynsobjekt förutom grustäcker.

Tidsåtgång: 3 dagar per objekt, 31 stycken objekt. Totalt 93 dagar.

Berörda miljömål: Giftfri miljö, Levande sjöar och vattendrag, Ingen övergödning.

UPPFÖLJNING AV KEMIKALIEPROJEKTET

I kemikalieprojektet upprättade vissa deltagande verksamheter kemikalieförteckningar, medan vissa menade att man inte hade några miljöfarliga eller giftiga kemikalier. I slutskedet av projektet framkom att en del verksamheter missat att redovisa till exempel råvaror (som bly, nickel m.fl.). Kemikalieförteckningarna samt de register över kemikalier som finns ute i verksamheterna behöver granskas av Länsstyrelsen vid tillsyn.

Berörda objekt: Samtliga tillsynsobjekt (exklusive täkter).

Tidsåtgång: 2 dagar per objekt. Totalt 44 dagar.

Berörda miljömål: Giftfri miljö.

UTBILDNING INOM KEMIKALIEOMRÅDET OCH REACH

Både verksamhetsutövare och personal på Länsstyrelsen behöver ökade kunskaper inom kemikalieområdet, och kanske speciellt inom REACH.

Berörda objekt: Samtliga tillsynsobjekt (exklusive täkter).

Tidsåtgång: 4 dagar för planering av utbildningen samt 1 dag för 4 stycken handläggare. Totalt 8 dagar.

Berörda miljömål: Giftfri miljö.

FARLIGT AVFALL

Vid tillsynsbesök kontrolleras att verksamhetsutövarna sorterar ut farligt avfall, att farligt avfall hanteras så att risken för läckage till miljön minimeras och att verksamhetsutövarna jobbar för att minimera mängden uppkommet farligt avfall. Kontroll sker också av att lagstiftningen kring farligt avfall efterlevs (t.ex. att godkänd transportör anlitas, att transportdokument upprättas, att avfallet lämnas till en godkänd mottagare, att anteckningar förs om avfallet o.s.v.)

Berörda objekt: Samtliga Länsstyrelsens tillsynsobjekt.

Tidsåtgång: 0,5 dagar per objekt. Totalt 18 dagar.

Berörda miljömål: Giftfri miljö, God bebyggd miljö.

SORTERING AV AVFALL

Kontrollera hur verksamhetsutövarna följer kraven på utsortering av brännbart och organiskt avfall och övrig källsortering (framför allt av avfall som omfattas av producentansvar). Detta ska framför allt ske vid tillsynsbesök. Verksamheterna bör ha skriftliga rutiner för avfallshanteringen. Verksamheter som använder förpackningar ska vara anslutna till REPA-registret.

Berörda objekt: Samtliga Länsstyrelsens tillsynsobjekt.

Tidsåtgång: 0,5 dagar per objekt. Totalt 18 dagar.

Berörda miljömål: Giftfri miljö, God bebyggd miljö.

HANTERING AV AVFALL ENLIGT AVFALLSHIERARKIN

Kontroll av att avfall hanteras enligt den s.k. avfallshierarkin (införs i MB 15 kap fr.o.m. den 1 januari 2010): Själva uppkomsten av avfall ska minimeras. Det avfall som ändå uppkommer ska göras så ofarligt som möjligt. Därefter bör avfall så långt det är möjligt och miljömässigt motiverat tas omhand i följande prioriteringsordning: återanvändning, materialåtervinning inkl biologisk behandling, förbränning med energiutvinning och i sista hand deponering. Kontrollen kan göras som en riktad insats i samband med granskning av miljörapporterna ett år.

Berörda objekt: Samtliga Länsstyrelsens tillsynsobjekt

Tidsåtgång: 1 dagar per objekt. Totalt 36 dagar.

Berörda miljömål: Giftfri miljö, God bebyggd miljö

KARAKTÄRISERING AV AVFALL SOM LÄMNAS FÖR DEPONERING

Kontroll av att avfall som deponeras har genomgått en grundläggande karaktärisering. Avfallsproducenten (verksamhetsutövaren) ska se till att den grundläggande karaktäriseringen görs och att uppgifterna i dokumentationen är korrekta.

Berörda objekt: Samtliga Länsstyrelsens tillsynsobjekt som lämnar avfall för deponering och Gryta avfallsanläggning.

Tidsåtgång: 1 dag per objekt. För Hult 3 dagar. Totalt 11 dagar (Beräknat på 8 berörda objekt).

Berörda miljömål: Giftfri miljö, God bebyggd miljö

GRÄNSÖVERSKRIDANDE AVFALLSTRANSPORTER

Naturvårdsverket kommer att driva ett tillsynsprojekt våren 2012 om gränsöverskridande avfallstransporter. Projektet kommer att fokusera på ”uppströmstillsyn”. Det vill säga tillsyn hos anläggningar och aktörer som samlar in och i viss mån behandlar avfall (t.ex. bilskrotar och vitvaruhandlare). Syfte med projektet är att hitta illegala flöden ut ur Sverige. Utbildningar kommer att hållas i samband med detta projekt.

Berörda objekt: Samtliga objekt som exporterar (eller importerar) avfall.

Tidsåtgång: 0,5 dag per objekt. Utbildning 1 dag

Totalt 9 dagar (Beräknat på 5 berörda objekt och två personer som går utbildningen).

Berörda miljömål: Giftfri miljö, God bebyggd miljö

OVIDKOMMANDE UTSLÄPP FRÅN RENINGSVERKEN

Ta fram en policy för hur vi ser på ovidkommande utsläpp (bräddningar). Arbetet bör ske tillsammans med andra Länsstyrelser och centrala myndigheter. Noggrann kontroll av uppgifterna om bräddning i miljörapporterna.

Berörda objekt: Samtliga avloppsreningsverk.

Tidsåtgång: Beroende på arbetsform men upp till 20 dagar.

Berörda miljömål: Ingen övergödning, Levande sjöar och vattendrag, Giftfri miljö.

AVLOPPSSLAM FRÅN RENINGSVERKEN

Begära in uppgifter från verksamhetsutövare om var de sänder sitt avloppsslam. De som tar emot slammet ska ha anmält detta till aktuell kommun.

Berörda objekt: Avloppsreningsverken.

Tidsåtgång: Förbereda begäran 2 dagar. Granska begäran 1 dag per objekt totalt 8 dagar.

Berörda miljömål: God bebyggd miljö, Grundvatten av god kvalitet, Ingen övergödning, Giftfri miljö.

INDUSTRIELLT AVLOPPSVATTEN

Begära att verksamheter som har utsläpp av industriellt avloppsvatten ska karaktärisera avloppsvattnet (spillvatten och dagvatten) och undersöka om svårnedbrytbara och/eller toxiska föreningar kan skapas när kemiska ämnen blandas i avloppsvattnet. Vid behov ska verksamhetsutövaren därefter utreda lämpliga förbättringsåtgärder.

Berörda objekt: Samtliga förutom grustäkter.

Tidsåtgång: Begäran 2 dagar. Granskning av inkomna uppgifter samt vid behov kräva åtgärdsförslag, genomsnitt 3 dagar per objekt. Totalt 95 dagar.

Berörda miljömål: Levande sjöar och vattendrag, Giftfri miljö.

AVLOPPSRENINGSVERKEN BÖR KVALITETSSÄKRA INKOMMANDE VATTEN

Begära in redovisningar från reningsverken över vilka kemikalier och metaller som inkommer till reningsverket. I redovisningen bör det framgå vilka industrier som är kopplade till reningsverket samt hur stora mängder kemikalier och metaller dessa industriverksamheter bidrar med.

Berörda objekt: Avloppsreningsverken.

Tidsåtgång: Begäran 2 dagar. Granska inkomna handlingar 3 dagar per objekt. Totalt 20 dagar.

Berörda miljömål: Levande sjöar och vattendrag, Giftfri miljö.

GENOMGÅNG AV MILJÖRAPPORTERNA FÖR AVLOPPSRENINGSVRKEN

Göra en sammanställning av utsläppen från länets avloppsreningsverk från år 2004 alternativt tidigare. Detta för att kunna bedöma om utsläppen minskar eller ökar i länet. En sammanställning finns för 1994-2004.

Berörda objekt: Samtliga avloppsreningsverk.

Tidsåtgång: 6 dagar beroende på hur långt bak i tiden man vill gå i sammanställningen.

Berörda miljömål: Ingen övergödning, Levande sjöar och vattendrag, Giftfri miljö.

AVFALLSPREVENTION

Förebygga att avfall uppkommer i verksamheten. Information till verksamhetsutövarna och översyn av verksamheternas processer.

Berörda objekt: Samtliga

Tidsåtgång: 40 dagar, var av tillsynsbesök 1 dag per objekt samt 4 dagar för framtagande av projektplan och informationsmaterial.

Berörda miljömål Giftfri miljö, God bebyggd miljö

VERKSAMHETERS UTSLÄPP TILL VATTEN

Med hjälp av en vattenhandläggare ta fram underlag till tillsynen i form av :

- 1) Företag med vattenuttag
- 2) Företag med utsläpp till vatten, vilka recipientundersökningar görs och kan de förbättras, görs undersökningarna rätt, ex har provpunkterna placerats optimalt. Utifrån detta underlag ska sedan tillsyn bedrivas på miljöfarliga verksamheter och deras egenkontroll. Underlaget kan även användas vid granskning av miljörapporter och utsläppskontroll i övrigt.

Berörda objekt: Samtliga objekt som Länsstyrelsen har tillsyn på

Tidsåtgång: Framtagande av underlag: 0,5 dagar/objekt. Tillsynsbesök 0,5 dagar per objekt (ingår i ordinarie tillsyn) .

Totalt 36 dagar (vattenhandläggarens tid ej inräknad).

Berörda miljömål: Levande sjöar och vattendrag, giftfri miljö

RECIPIENTKONTROLL

Se till att verksamheter med utsläpp till sjöar och vattendrag redovisar resultaten av recipientkontrollen i miljörapporten.

Berörda objekt: Avloppsreningsverken, ytbehandling, värmeverk, m.fl.

Tidsåtgång: Begäran 2 dagar. Granska inkomna handlingar sker i den löpande tillsynen i samband med granskning av miljörapporterna.

Berörda miljömål: Levande sjöar och vattendrag, Ingen övergödning, Giftfri miljö, Ett rikt växt- och djurliv.

Länsstyrelsen i Jönköpings län
551 86 Jönköping
Telefon: 036-39 50 00
Fax: 036-12 15 58
Webbplats: www.lansstyrelsen.se/jonkoping
E-post: jonkoping@lansstyrelsen.se